

Jaarverslag 2018

Voorwoord

2018 was het jaar van nieuwe perspectieven! Zo is de nieuwe strategie van LMC-VO voor de komende vier jaar vastgesteld met daarin zeven voor alle scholen herkenbare lijnen. De nieuwe strategie is vertaald in nieuwe of aangepaste schoolplannen voor alle 24 scholen van LMC-VO. Nieuwe perspectieven kwamen er ook door de start van het Rotterdam Designcollege en de Montessori Mavo Rotterdam en de ontwikkeling van de Horeca Havo als samenwerking tussen Het Lyceum Rotterdam en de Horeca Vakschool Rotterdam. Perspectieven die ervoor hebben gezorgd dat wederom meer leerlingen en hun ouders de scholen van LMC-VO hebben gevonden.

Nieuwe perspectieven waren er ook voor de vele nieuwe collega's die wij in 2018 hebben mogen verwelkomen en waaraan een interessant introductieprogramma is voorgeschoteld. Voor de collega's die al langer in dienst zijn, is het aanbod van de LMC Academie sterk uitgebreid. Met een breed palet aan inhoudelijke, pedagogische en didactische cursussen en trainingen werken wij aan de verdere professionalisering van onze medewerkers. Daarnaast bieden wij enkele gemotiveerde docenten de mogelijkheid om een Masteropleiding te volgen en af te ronden. Investeren in de kwaliteit van het personeel is namelijk de allerbeste investering in het onderwijs.

En dit laatste blijkt wel uit het feit dat alle scholen van LMC-VO nog volledig in het groen staan volgens de kwaliteitskaders van de Onderwijsinspectie. Als klap op de vuurpijl hebben de Toorop MAVO en Het Praktijkcollege Centrum het predicaat "Excellent" geprolongeerd. De investeringen in de kwaliteit van ons onderwijs die wij de afgelopen drie jaar hebben gedaan, zijn ook terug te vinden in de financiële resultaten. 2018 was het derde jaar waarin bewust de sterke vermogenspositie is ingezet om gerichte kwaliteitsimpulsen te geven die ten goede komen aan alle leerlingen en medewerkers van LMC-scholen.

Nieuwe perspectieven vragen er ook om dat de basis op orde is en blijft. Dat betekent het behouden van de goede kwaliteitspositie, het versterken van de profilering van de scholen, het uitbouwen van de professionaliteit van alle medewerkers, het werken aan een gezonde bedrijfsvoering en het verder verhogen van de tevredenheid van leerlingen, hun ouders en al onze collega's.

Met uiteindelijk maar één doel ... dat alle LMC-scholen worden gezien als geweldige plekken om te mogen leren en te werken.

Rotterdam, 3 juni 2019

Rob Elgershuizen

Marc Otto

Inhoudsopgave

		Voorwoord	2
		Inhoudsopgave	3
1.		Toelichting op onderdelen van het jaarverslag	5
2.		Kerngegevens	5
	2.1	NAW-gegevens	5
	2.2	Doelstelling van de organisatie	5
	2.3	Beleid	6
	2.4	Omgaan met belangenverstrengeling bestuurders c.q. toezichthouders	6
	2.5	Bestuurlijke regelingen	6
3.		Kernactiviteiten	7
4.		Juridische structuur	7
5.		Organisatiestructuur	7
6.		Verslag van het College van Bestuur	9
	6.1	Verslag aan de hand van de kaderbrief voor 2018	9
		Pijler 1. De pedagogisch-didactische basis meer dan op orde	9
		Pijler 2. De waardevolle relatie van de scholen met het primair onderwijs	10
		Pijler 3. Het portfolio bestaat uit 24 unieke, kleinschalige scholen	12
		Pijler 4. De optimale doorstroom naar MBO/HBO/WO	15
		Pijler 5. De toegevoegde waarde van het merk LMC-VO voor de scholen	16
		Pijler 6. De herkenbare positie van de school voor ondernemers en de buurt	17
		Pijler 7. De strategische inrichting van scholengroepen	18
	6.2	Onderwijs	19
	6.3	Personeel	21
	6.4	Huisvesting	23
	6.5	Zaken met een politieke of maatschappelijke impact	24
	6.6	Afhandeling klachten	24
	6.7	Horizontale verantwoording	25
	6.8	Vooruitblik 2019	26
	6.9	Continuïteitsparagraaf	28
	6.10	Financiële paragraaf	37
	6.11	Risicoparagraaf (IRBC-systeem en belangrijkste risico's)	38
7.		Treasury verslag	41
8.		Verslag van de Raad van Toezicht	43

9.		Jaarrekening	46
	9.1	Grondslagen voor waarderingen van activa, passiva en resultaatbepaling	46
	9.2	Balans per 31 december 2018	58
	9.3	Staat van baten en lasten 2018	59
	9.4	Kasstroomoverzicht 2018	60
	9.5	Toelichting op onderstaande posten van de balans	61
	9.6	Niet uit de balans blijkende verplichtingen	65
	9.7	Verantwoording Regelingen OCW subsidies	67
	9.8	Toelichting op de onderliggende posten van de staat van baten en lasten	68
	9.9	Verbonden partijen	77
	9.10	Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	78
	9.11	Gebeurtenissen na balansdatum	79
	9.12	Bestemming exploitatieresultaat	80
	9.13	Ondertekening	81
10.		Overige gegevens	82
	10.1	Statutaire regeling inzake bestemming resultaat	82
	10.2	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	83
		Bijlagen	
		Begrippenlijst	
		Leden Raad van Toezicht en College van Bestuur	

1. Toelichting op onderdelen van het jaarverslag

Dit jaarverslag is opgebouwd uit verschillende onderdelen. Het verslag van de Raad van Toezicht is opgenomen in hoofdstuk 8. De hoofdstukken 2 t/m 5 geven algemene informatie over LMC Voortgezet Onderwijs. Dit zijn met name de contactgegevens, de missie en visie, beleid, de kernactiviteiten en structuren van de organisatie.

Het inhoudelijke verslag van het College van Bestuur staat in hoofdstuk 6. Een kort treasury verslag is opgenomen in hoofdstuk 7.

De volledige jaarrekening over 2018 vormt hoofdstuk 9. De bijlagen zijn opgenomen aan het eind van het jaarverslag.

2. Kerngegevens

2.1 NAW-gegevens

Naam:

Stichting voor Interconfessioneel en Algemeen Bijzonder voortgezet onderwijs te Rotterdam e.o., (KvK: 24288721 te Rotterdam) verkorte naam LMC-VO.

Adres-/bereikbaarheidsgegevens:

Henegouwerplein 16, 3021 PM Rotterdam

Postbus 315, 3000 AH Rotterdam

www.lmc-vo.nl; info@lmc-vo.nl

010-4366766

Contactpersoon:

Mevrouw drs. H.M. van der Kolk RC CPC, controller

De stichting is het bevoegd gezag van 8 BRINS te weten:

02VG Unie Noord

05XJ Het Lyceum Rotterdam

17YF Zuiderpark College

17KY Roncalli Mavo

23YU NOVA college

29VX Het Praktijkcollege Zuidwijk

29VW Het Praktijkcollege Charlois

29VZ Het Praktijkcollege Centrum

2.2 Doelstelling van de organisatie

LMC Voortgezet Onderwijs (LMC-VO) heeft als missie dat zij zich met haar 24 kleinschalige scholen inzet voor de ontwikkeling van haar leerlingen tot gelukkige, verantwoordelijke en respectvolle jongeren die goed zijn voorbereid op de volgende stap in hun (school)carrière. LMC-VO wil haar leerlingen helpen zichzelf optimaal te

ontplooiën. De scholen faciliteren dit persoonlijke groeiproces in de richting die bij de leerling past, met uitdagend en kwalitatief goed onderwijs.

Zie de website van LMC-VO voor de volledige missie en visie: <https://www.lmc-vo.nl/over-ons/missie-en-visie>.

2.3 Beleid

Het traject om tot een nieuw meerjarenbeleidsplan te komen is in 2017 gestart en afgerond in 2018. Het nieuwe beleidsplan, de strategienota 2018-2022 Samen Groeien, geeft aan dat in de komende vier jaar de missie volbracht zal worden langs de volgende zeven strategische pijlers, op volgorde van belangrijkheid:

- De pedagogisch-didactische basis meer dan op orde (kwaliteit)
- De waardevolle relatie van de scholen met het PO
- Het portfolio bestaat uit 24 unieke, kleinschalige scholen
- De optimale doorstroom naar MBO/HBO/WO
- De toegevoegde waarde van het merk LMC-VO voor de scholen
- De herkenbare positie van de school voor ondernemers en de buurt
- De strategische inrichting van scholengroepen

Een animatie is gemaakt om de strategie toe te lichten voor kinderen van groep 8 van de basisschool en hun ouders. Daarnaast zijn twee films gemaakt waarin de strategie en de pijlers gevisualiseerd worden. Voor elke pijler zijn er verhalen van individuele docenten die de pijler ondersteunen. Van de zeven verhalen zijn ook losse video's gemaakt en evenals de meer uitgebreide strategie video's op de LMC-sites en social media geplaatst (<https://www.lmc-vo.nl/over-ons/missie-en-visie>). Daarnaast zijn twee magazines (zowel digitaal als in print) uitgebracht over de LMC-strategie.

2.4 Omgaan met belangenverstrengeling bestuurders c.q. toezichthouders

In de integriteitscode van LMC-VO is opgenomen dat het College van Bestuur vooraf goedkeuring vraagt aan de Raad van Toezicht voor betaalde neven- en bestuursfuncties en vooraf onbetaalde neven- en bestuursfuncties meldt. Jaarlijks worden de (neven)functies van het College van Bestuur en van de Raad van Toezicht door de leden opgegeven, verwerkt in een overzicht en besproken in de vergadering van de Raad van Toezicht waarbij het overzicht wordt vastgesteld. Ten aanzien van zaken waar mogelijk sprake zou kunnen zijn van (een schijn van) belangenverstrengeling worden leden van het College van Bestuur of van de Raad van Toezicht volgens de integriteitscode uitgesloten van de voorbereiding en besluitvorming. In de reglementen van de Raad van Toezicht en van het College van Bestuur zijn artikelen met een vergelijkbare strekking opgenomen.

2.5 Bestuurlijke regelingen

De bestuurlijke regelingen van LMC-VO zijn openbaar en staan op de website van LMC-VO, www.lmc-vo.nl. Dit betreft de statuten, de reglementen voor de commissies van de Raad van Toezicht, de werving- en selectieprocedure en de profielen van de Raad van Toezicht, het reglement voor het College van Bestuur en het toetsingskader van LMC-VO. De klokkenluidersregeling, de klachtenregeling en het leerlingenstatuut staan eveneens op de website van LMC-VO. Deze stukken staan ook, samen met de integriteitscode en alle beleidsstukken, op intranet (LIS) dat toegankelijk is voor alle medewerkers.

3. Kernactiviteiten

LMC-VO richt scholen op en houdt scholen in stand om voortgezet onderwijs op alle niveaus te verzorgen. De Eenheid Zorg van LMC-VO verzorgt in opdracht van het Samenwerkingsverband Koers VO de uitvoering van het OPDC.

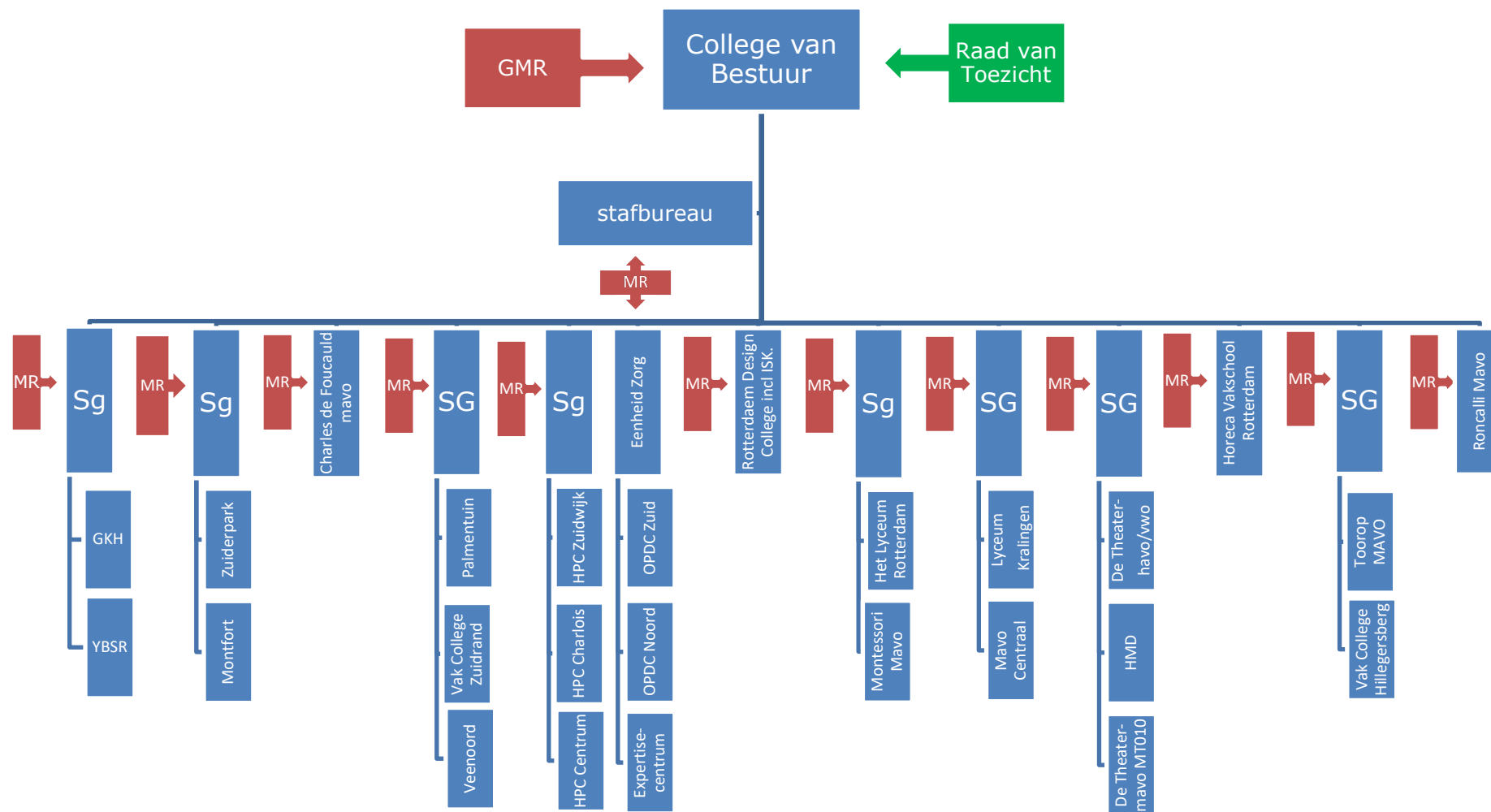
4. Juridische structuur

LMC-VO is een stichting zonder winstoogmerk. De stichting wordt bestuurd door een College van Bestuur dat bestaat uit twee leden, van wie een persoon door de Raad van Toezicht is benoemd tot voorzitter.

Het interne toezicht is belegd bij de Raad van Toezicht. Ten minste vijf en maximaal zeven personen vormen de Raad van Toezicht. Eén van de leden van de Raad van Toezicht is benoemd op voordracht van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad.

5. Organisatiestructuur

De organisatie van LMC-VO is ingericht volgens de besturingsfilosofie van LMC-VO. De scholen zijn daarbij binnen de LMC-kaders autonoom. Zij zijn voor het merendeel ingedeeld in scholengroepen. De scholengroepen worden geleid door directeuren scholengroepen. Op de verschillende scholen binnen de scholengroepen kunnen locatieleiders aangesteld zijn die de directeur vervangen als hij niet op de school is. Enkele scholen zijn nog niet ingedeeld in een scholengroep. Zij worden geleid door een directeur. Het College van Bestuur stuurt zowel de directeuren als de directeuren scholengroepen aan. Zij leggen verantwoording af aan het College van Bestuur. De medezeggenschap is op schoolniveau/scholengroepniveau belegd bij de medezeggenschapsraden en op LMC-niveau bij de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad. Het stafbureau ondersteunt het College van Bestuur en de scholen. Het organigram staat op pagina 8.

Situatie per 31-12-2018

6. Verslag van het College van Bestuur

Het verslag bestaat uit een specifiek op de kaderbrief voor 2018 gericht deel en een algemeen deel. Het eerste deel volgt de inhoud van de kaderbrief 2018 waarin het College van Bestuur de beleidsprioriteiten aangeeft passend bij de zeven strategische pijlers van LMC-VO voor de periode van 2018-2022 in de volgorde van het beleidsplan, de strategienota 2018-2022 Samen Groeien.

6.1 Verslag aan de hand van de kaderbrief voor 2018

Pijler 1. De pedagogisch-didactische basis meer dan op orde

1.1 Het behouden van de "status" dat alle LMC-scholen minimaal het basisarrangement van de Inspectie van het Onderwijs hebben. Daarnaast starten twee nieuwe scholen het formele traject voor het predicaat "Excellente school".

Toorop MAVO en Het Praktijkcollege Centrum krijgen de waardering 'goed' van de Inspectie van het Onderwijs. Alle andere LMC-scholen krijgen het basisarrangement. In september bezoekt de jury 'Excellente Scholen' Toorop Mavo en Het Praktijkcollege Centrum om te beoordelen of deze scholen het predicaat 'Excellente School' mogen houden. De uitslag volgt in januari 2019 en inmiddels is bekend dat deze voor beide scholen positief is.

In het kader van het vierjaarlijks onderzoek naar bestuur en scholen onderzoekt de Inspectie van het Onderwijs in het 4de kwartaal van 2018 de domeinen kwaliteitszorg van het College van Bestuur, het financieel beheer en de onderwijskwaliteit van een deel van de scholen om te kunnen vaststellen of het systeem van kwaliteitszorg adequaat is. De rapportage is in 2019 ontvangen waarbij de kwaliteitszorg door de Inspectie van het Onderwijs als voldoende is beoordeeld.

Op verschillende scholen van LMC-VO voert de Inspectie van het Onderwijs onderzoeken uit voor sector overstijgende thema's. De inspectie rapporteert hierover in 'De Staat van het Onderwijs'. De onderzochte scholen ontvangen geen rapportage op schoolniveau.

1.2 LMC-VO zet versterkt in op de professionalisering van docenten en streeft een percentage van 20% Masterafgestudeerden en (bevoegde) eerstegraadsdocenten na in 2021 (op dit moment 10%). Dit maakt onderdeel uit van de ambitie om de meest aantrekkelijke onderwijswerkgever van Rotterdam te worden.

Begin 2018 creëert LMC-VO voor ervaren docenten de mogelijkheid om in het schooljaar 2018-2019 een tweearig mastertraject te gaan volgen en door te stromen naar een LD-functie. De komende drie jaren zijn hier jaarlijks minimaal tien plaatsen voor beschikbaar. Ook docenten die al eerder een (relevante) master gehaald hebben, krijgen via een maatwerktraject de kans door te stromen naar een LD-functie. Dit zal een grote impuls geven aan de onderwijsontwikkeling op de scholen. Het levert ook een bijdrage

aan het realiseren van de nog achterblijvende doelstelling van de functiemix. De mastertrajecten en maatwerktrajecten worden georganiseerd door de LMC-Academie.

1.3 De afspraken die zijn gemaakt met betrekking tot het inzetten van stagiaires (docenten in opleiding) vanuit de OSR worden onverkort nagekomen. (Tevens streven wij een aanmeldpercentage van 20% na voor het lerarenregister in 2018 (in 2017: 10%).) = on hold

De activiteiten van de Opleidingsschool Rotterdam worden diverse malen besproken in het directeurenoverleg. Op LMC-niveau is een coördinator actief die contact onderhoudt met de schoolopleiders. Het voor de inzet van stagiaires van de Opleidingsschool Rotterdam afgesproken quotum wordt door LMC-VO niet gehaald ten aanzien van universitaire masterstudenten. Het quotum wordt echter ruimschoots behaald ten aanzien van studenten hbo bachelor. In totaal plaatst LMC-VO van deze categorie 23 voltijdstudenten en 29 deeltijdstudenten.

Na de vaststelling van de kaderbrief 2018 en daarmee de doelstelling om bovengenoemd aanmeldpercentage voor het lerarenregister na te streven, blijkt dat de verplichting voor leraren om de gegevens rond hun bekwaamheid in te voeren in het Lerarenregister voorlopig niet wordt ingevoerd. Hiermee wordt dit onderdeel van de doelstelling niet verder opgepakt.

1.4 Twee nieuwe scholen gaan ervaringen opdoen met de toepassing van ICT in de lessituatie en delen deze kennis met de andere scholen.

LMC-VO begint een pilot rond digitale didactiek op vijf scholen (Het Lyceum Rotterdam, Roncalli Mavo, Palmentuin, Veenoord en Vak College Zuidrand). LMC-VO benadert de inzet van ICT in het onderwijs vanuit een (vak)didactisch onderwijskundig kader. Met name de kenmerken van de docent, de leerinhoud en de middelen die de docent inzet, in samenspel met de kenmerken van de leerling bepalen de kwaliteit van het onderwijs. De ervaringen die worden opgedaan in de pilot zullen worden gebruikt voor de toepassing van ICT in de lessituatie bij de andere scholen.

Charles de Foucauld Mavo kiest ervoor om in het onderwijs te gaan werken met Chromebooks. Dit past binnen de onderwijskundige aanpak van de school, vastgelegd in het schoolplan. De ouders hebben positief op de invoering gereageerd. Dit blijkt uit een afgenomen enquête.

Pijler 2. De waardevolle relatie van de scholen met het primair onderwijs

2.1 Iedere school heeft – mede op basis van de beschikbare postcode-analyses – aantoonbaar structureel contact met de basisscholen in haar omgeving. Dit kan middels gastlessen, bezoeken aan de scholen, gezamenlijke projecten, et cetera.

Alle scholen hebben via de postcode-analyses inzichtelijk waar hun leerlingen vandaan komen en onderhouden actief contact met de betreffende basisscholen. De scholen leggen bezoeken af aan de basisscholen en geven voorlichting aan de leerlingen van de hoogste klassen. Daarnaast staan de scholen op scholenmarkten in de buurt.

2.2 Scholen onderzoeken expliciet nieuwe mogelijkheden om toekomstige leerlingen van groep 7 en 8 te bereiken en hen te interesseren voor de school.

LMC-VO start een POVO-project waarin docenten van LMC-VO een dagdeel per week gedetacheerd worden naar het PO. Dit gebeurt voor maximaal een jaar. Doelen van het traject zijn onder meer leerlingwerving, kennis uitwisseling, professionalisering en een beter en intensiever contact tussen PO en VO. Daarnaast kunnen basisschoolleerlingen op deze wijze wennen aan de manier van lesgeven in het voortgezet onderwijs en wordt daarmee de overgang van PO naar VO vergemakkelijkt. Het project is nog een pilot, waarbij docenten ingezet worden in de groepen 6, 7 en 8 van de basisschool voor hun eigen vakgebied. Er is veel belangstelling vanuit het PO voor dit traject, mede vanwege het lerarentekort in het PO, en ook Gemeente Rotterdam steunt het initiatief. Het project wordt in schooljaar 2018-2019 gecontinueerd.

LMC-docent maatschappijleer Jan Willem Beverwijk op een PO-school

Een samenwerking tussen Montfort College en de PO-school de Globetrotter om tot een vorm van 10-14-jarigen school te komen, is in onderzoek. De gedachte bestaat om in het schooljaar 2019/2020 deze vorm aan te bieden waarbij gebruik gemaakt wordt van de experimenteerruimte voor de 10-14 jarige scholen, geboden door het ministerie van OCW.

Het Lyceum Rotterdam en de basisschool Quadratum zijn in overleg over een hoogbegaafdentract. Een gezamenlijke professionalisering rondom het thema hoogbegaafdheid vindt plaats en enkele docenten van Het Lyceum Rotterdam verzorgen enkele lessen op Quadratum over kunst en ondernemen. De scholen schrijven een projectplan om hoogbegaafdenbeleid te ontwikkelen dat voorziet in:

- ✓ Optimalisering van de doorstroom vanuit Quadratum naar Het Lyceum Rotterdam
- ✓ Vergroten van de expertise rondom hoogbegaafdheid op po-vo
- ✓ Creëren van een curriculaire samenhang

Door middel van een activiteitenplan zal in 2019 het projectplan verder vorm gegeven worden.

Naast een intensievere samenwerking van verschillende LMC-scholen met scholen uit het PO ontstaan er ook plannen voor een samenwerking tussen besturen. Het College van Bestuur tekent een intentieverklaring met het College van Bestuur van Kind en Onderwijs, een bestuur voor PO, om vormen van samenwerking te onderzoeken. Een projectgroep en meerdere werkgroepen zijn actief. De opbrengsten van de werkgroepen worden door de Colleges van Bestuur besproken met de Raden van Toezicht en de GMR-en. Het is de verwachting dat in 2019 een formeel besluitvormingstraject zal plaatsvinden.

Pijler 3. Het portfolio bestaat uit 24 unieke, kleinschalige scholen

3.1 Iedere school heeft een scherp profiel gekozen dat herkenbaar is qua inhoudelijke oriëntatie of onderwijsconcept en heeft dit zichtbaar en concreet gemaakt in haar schoolplan en wervingsmateriaal.

In het gebouw van Lucia Petrus MAVO begint de mavo met een nieuwe naam, Mavo Centraal, en met een nieuwe profilering. Leerlingen volgen op deze school in de eerste twee jaar het vak Design, Technologie & Innovation (DTI) waarbij zij digitaal leren ontwerpen, leren omgaan met nieuwe technologie en *computational thinking*: problemen oplossen op een creatieve en logische manier. De school aan de Stationssingel wordt verbouwd tot een overzichtelijk gebouw met een mooie uitstraling. Voor de leerlingen wordt het voormalige parkeerterrein voor docenten getransformeerd naar een schoolplein. Het pand zal nog verder worden aangepast in 2020.

Verschillende scholen stellen hun onderwijsprofiel bij. Zo legt Palmentuin zich toe op theater en richt het onderwijs in volgens het Daltonconcept. Ook Montfort College kiest voor Dalton. De school Zuiderpark breidt uit met een sportprofiel.

Ook Veenoord en Vak College Zuidrand gaan werken met een sportprofiel. Dit heeft te maken met de plannen van enkele schoolbesturen en gemeente Rotterdam voor het onderwijs in Rotterdam-Zuid. LMC-VO zal in dat kader een nieuwe VMBO-school met het profiel sport, health en lifestyle krijgen in het nog te ontwikkelen Stadionpark waar de leerlingen en medewerkers van de twee scholen naar toe zullen verhuizen.

De vmbo-school aan de Beukelsdijk voert een profilering in met als kern "design". Gelijk bij binnenkomst van het gebouw wordt duidelijk waar de school voor staat:

"Creativity is intelligence having fun".

Leerlingen krijgen de gelegenheid om een creatieve vmbo-opleiding met veel plezier te doorlopen. De praktijkruimtes spreken tot de verbeelding. Het is gelijk duidelijk welk vak er wordt gegeven. "Het lokaal als lab" heet dat, in Rotterdam Designcollege-taal. Dit is niet een nieuw principe maar wel tot in de puntjes doorgevoerd. In de school draait alles om design en creativiteit. Er zijn 16 gevarieerde challenges (opdrachten rondom een bepaald thema) voor de leerlingen die zij in twee jaar moeten doen.

Havo voor Food & Events

De Horeca Vakschool Rotterdam en Het Lyceum Rotterdam ontwikkelen een horecagerichte havo-route die zij in samenwerking zullen gaan aanbieden. De havo-leerlingen worden ingeschreven bij Het Lyceum Rotterdam en zullen daar het grootste gedeelte van de AVO-lessen volgen. De praktijkvakken en praktijk gerelateerde vakken worden door de Horeca Vakschool Rotterdam, in het gebouw aan de Noordsingel, verzorgd. De Horeca havo is een keuzemodule van Het Lyceum Rotterdam binnen het profiel E&M of C&M. De Horeca havo-route wordt aangeboden met ingang van het schooljaar 2019/2020.

Alle schoolplannen worden in 2018 geactualiseerd waarbij de aangepaste dan wel nieuwe profileringen zijn opgenomen. Ook alle wervingsmaterialen voor scholen met aangepaste of nieuwe profileringen worden vernieuwd. Dit geldt voor de Theatermavo MT010 en de havolijn food & events van Horeca Vakschool Rotterdam (HVR) en Het Lyceum Rotterdam maar ook voor andere scholen zoals het Rotterdam Design College, Vak College Zuidrand, Veenoord, Charles de Foucauld Mavo, Palmentuin, HVR en Mavo Centraal, waar de nieuwe huisstijlen zijn vertaald in het promotiemateriaal en in de websites.

3.2 Als aanvulling op het huidige scholenaanbod biedt LMC-VO in 2018 twee nieuwe profielen aan, te weten een Montessori Mavo en een Theater Mavo (met specialisatie voor muziek en dans) en breidt zij haar aanbod voor het vrije school concept verder uit.

De schoolgebouwen aan de Walenburgerweg worden mavo's met een bijzondere profilering. Aan één kant is een mavo volgens het Montessori concept gehuisvest. Het andere gebouw wordt gebruikt door de mavo met een kunstprofiel in samenwerking met Stichting Jeugdtheater Hofplein, De Theatermavo MT010. De gebouwen zijn aangepast zodat zij een uitstraling en sfeer passend bij het profiel hebben.

Het Vrijeschool concept is onderdeel van het onderwijsaanbod van de Young Business School Rotterdam (YBSR). In het convenant met de andere grote besturen voor VO in Rotterdam en Gemeente Rotterdam krijgt YBSR de gelegenheid om te groeien tot een school van 500 leerlingen. De mogelijkheden om de groei daadwerkelijk te realiseren, worden bekeken. Het huidige pand heeft onvoldoende capaciteit daartoe.

3.3 Het succesvol gebleken concept van het Flexrooster wordt verder uitgebouwd binnen de huidige scholen en uitgebreid naar minimaal twee andere scholen.

Mavo Centraal voert het Flexrooster in waarbij leerlingen in verschillende uren kunnen kiezen welke vakken zij volgen. De leerlingen beginnen en eindigen elke dag met de flexuren, die Mavo Centraal-uren worden genoemd. Leerlingen kunnen in hun eigen tempo werken aan het vak dat op dat moment de meeste aandacht vraagt. De lessen beginnen altijd met een instructie van de docent waarna de leerlingen aan een opdracht kunnen werken of leerstof kunnen bestuderen.

Bij Charles de Foucauld Mavo heten de flexuren keuzewerktijd (KWT). Leerlingen kunnen intekenen voor de uren en houden dit bij op de KWT-kaart. Als deze uren goed worden benut, hoeven leerlingen thuis geen of weinig tijd te besteden aan huiswerk.

Pijler 4. De optimale doorstroom naar MBO/HBO/WO

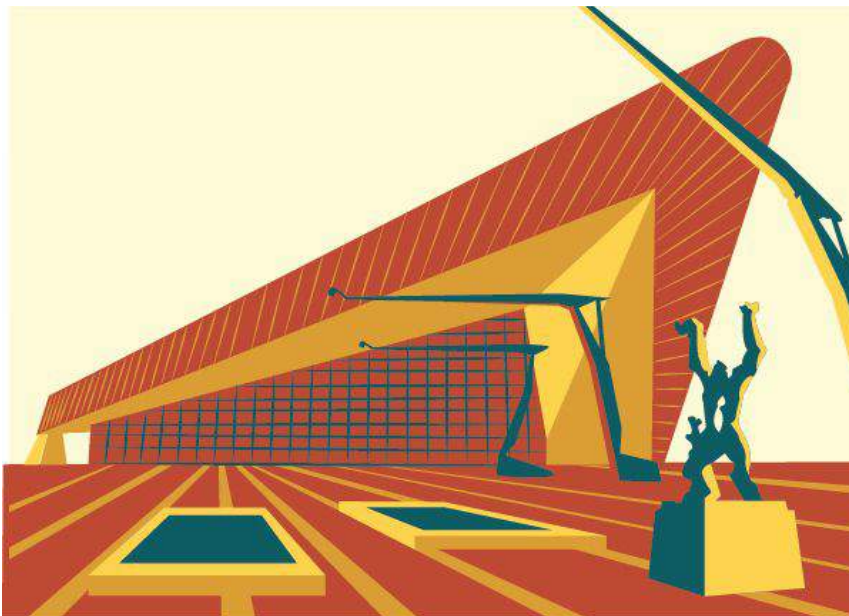
4.1 Het in kaart brengen van de mogelijkheden om leerlingen van LMC-VO in het vervolgonderwijs te volgen qua leerprestaties. Hiervoor is samenwerking met het vervolgonderwijs noodzakelijk en kan privacy een mogelijke belemmering zijn.

Veel aandacht gaat uit naar de noodzakelijke aanpassingen van gegevensbeheer en -uitwisseling vanwege de invoering van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. In dat kader sluit LMC-VO verwerkingsovereenkomsten met externe belanghebbenden voor onder meer de uitwisseling van leerlinggegevens.

4.2 Het verkennen van twee doorlopende leerlijnen (m.n. richting het MBO) voor twee scholen van LMC-VO waarmee in schooljaar 2018 – 2019 daadwerkelijk gestart kan worden.

Er is een grote vraag naar medewerkers met IT-competenties. LMC-VO participeert in dat kader in een samenwerking tussen scholen (primair tot en met hbo), overheid, het bedrijfsleven zoals Havenbedrijf Rotterdam, Rotterdam Partners en werkgeversorganisatie VNO-NCW Regio Rotterdam, in de IT Campus Rotterdam aan de Scheepsbouwweg op het vm. RDM-terrein. De insteek is dat de campus het aantal studenten op computer gerelateerde opleidingen in Rotterdam verdubbelt. Met name de scholen Roncalli Mavo, Lyceum Kralingen, Mavo Centraal, Rotterdam Designcollege, GKH en Zuiderpark zijn bij de plannen rond de IT Campus betrokken.

De Toorop Mavo heeft met het Grafisch Lyceum een doorlopende leerlijn ten aanzien van de beeldende vakken. Leerlingen krijgen met hun portfolio van Toorop Mavo rechtstreeks toegang tot het Grafisch Lyceum zonder een lastige toelatingsprocedure te hoeven doorlopen.

*Grafische weergave
van Stationsplein*

Door

*Marieke Kofflard
(leerling Toorop
Mavo en Grafisch
Lyceum*

Vanuit de Hogeschool Rotterdam is er een traject gestart om de overgang van de havo naar het hbo te verbeteren (lessen in het VO verzorgen over onderzoeksvaardigheden en verbeterde voorlichting studiekeuze). Alle havo/vwo scholen van LMC doen hieraan mee. Tevens wordt de studievoortgang van de havo leerlingen op het hbo gevolgd.

Pijler 5. De toegevoegde waarde van het merk LMC-VO voor de scholen

5.1 In 2018 worden twee LMC-brede evenementen georganiseerd die de samenhang en verbondenheid stimuleren tussen de scholen. De evenementen hebben tevens tot doel het merk LMC in een positief daglicht te stellen voor de buitenwereld.

De LMC-Cup, het voetbaltoernooi, waarbij brugklassers van de verschillende LMC-scholen tegen elkaar strijden om de felbegeerde wisselbeker, vond plaats op woensdag 20 juni in De Kuip. Het meisjes- en het jongensteam van Toorop MAVO zijn de grote winnaars.

Op 1 november vond de LMC-personeelsdag plaats. In de grote sporthal vindt een groot aantal medewerkers elkaar en luistert naar enkele bekende sprekers. In het middagprogramma kunnen de LMC-medewerkers deelnemen aan workshops die door collega's worden verzorgd in de schoolgebouwen van Montfort College en Zuiderpark. Leerlingen van verschillende scholen hebben een rol in de verzorging – ook muzikaal – van de dag. Zij doen dit met veel toewijding. De dag verloopt goed en wordt door de medewerkers zeer gewaardeerd.

"Altijd trots op de kinderen en een geweldige dag gehad met boeiende workshops. Ben weer uitgedaagd om na te denken over eigen handelen."

Deelnemer van LMC-personeelsdag

Pijler 6. De herkenbare positie van de school voor ondernemers en de buurt

6.1 Scholen ondernemen zichtbaar en aantoonbaar activiteiten binnen en met de eigen wijk. Zij maken hiervan verslag op hun websites en in PR materiaal richting (toekomstige) ouders, leerlingen en externe actoren.

Alle LMC-scholen ondernemen allerlei activiteiten in samenwerking met hun omgeving. Zo voeren leerlingen van Het Lyceum Rotterdam opdrachten uit voor ondernemers en buurtorganisaties. Een dergelijke opdracht wordt binnen het onderwijs besproken en plannen worden ontwikkeld en weer teruggekoppeld aan de "opdrachtgevers". Zo denken leerlingen mee over uitdagingen en problemen in de omgeving van de school.

De school Vak College Zuidrand heeft al jaren een samenwerking met het Stadsarchief Rotterdam. Vijftien jaar geleden schreven leerlingen van deze school een brief over hun "gewone dag". De inmiddels volwassen leerlingen van toen lezen de brieven voor waarna ze overhandigd worden aan het stadsarchief. Daar zijn ze onderdeel van het collectieve geheugen van Rotterdam.

De kerstboom van gemeente Rotterdam die jaarlijks geplaatst wordt op de Coolsingel is aan het begin van 2018 gerecycled. Veel partijen in de stad omarmen dit bijzondere project van een Rotterdamse ondernemer. Ook de Horeca Vakschool Rotterdam (HVSR) is van de partij en gebruikt de naalden van de boom, verwijderd door de leerlingen, voor culinaire gerechten samen met professionele horecabedrijven.

René Tichelaar van restaurant De Gieser Wildeman met leerlingen HVSR

Vak College Zuidrand organiseert in samenwerking met Aafje Slinge een wandelvierdaagse voor senioren. Leerlingen bereiden de logistiek voor en ontwerpen flyers en de oorkondes. Docenten en leerlingen van Vak College Zuidrand gaan vier dagen op pad met een groepje ouderen van Aafje Slinge. Tijdens de feestelijke afsluiting ontvangen de senioren hun oorkondes uit handen van de leerlingen.

Leerlingen van de drie praktijkscholen assisteren vrijwillig en verzorgen de catering op de open dag van de Stoom Stichting Rotterdam.

Alle activiteiten worden opgenomen op de websites van de scholen en vaak ook op de website van LMC-VO. Regelmatig komen de scholen met hun activiteiten in de regionale kranten.

Pijler 7. De strategische inrichting van scholengroepen

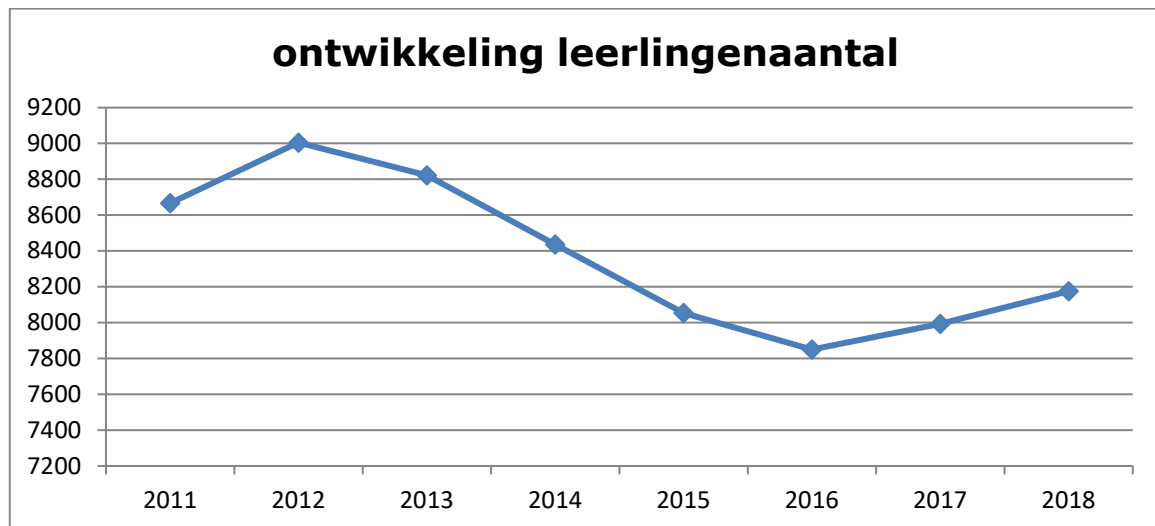
7.1 Het evalueren van de huidige samenstelling en het doen van voorstellen voor een eventuele hervorming van de scholengroepen voor het schooljaar 2019 / 2020.

De scholen van LMC-VO zijn veelal ingedeeld in scholengroepen. Een uitgangspunt daarbij is dat de samenwerking tussen scholen binnen scholengroepen vergemakkelijkt wordt en dat medewerkers en leerlingen hierdoor eenvoudiger kunnen overstappen van school. De indeling van scholen is redelijk flexibel en scholengroepen kunnen zodoende wijzigen van samenstelling. De directeuren en het College van Bestuur evalueren met elkaar periodiek in hoeverre de indeling in scholengroepen nog ten goede komt aan de schoolcarrière van de leerlingen en tegelijkertijd aan de loopbaan van medewerkers. In 2018 vinden enkele aanpassingen plaats: Mavo Centraal vormt samen met Lyceum Kralingen een scholengroep en de Montessori Mavo samen met Het Lyceum Rotterdam. De scholengroep De Theaterhavo/vwo en HMD breidt uit met De Theatermavo MT010.

6.2 Onderwijs

Leerlingenaantal

Het totaal aantal leerlingen komt op basis van de voorlopige tellingen uit op 8154. In 2018 is nog sprake van relatief grote cohorten eindexamenkandidaten. Vanaf komend schooljaar zullen de klassen met eindexamenkandidaten kleiner zijn dan de verwachte instroom in de eerste klassen.

Slagingspercentages

Het slagingspercentage is in schooljaar 2017-2018 gemiddeld 87%. Dit is 2% lager dan de voorgaande twee jaar.

niveau	examens 2017-18		examens 2016-17		examens 2015-16	
bbl	256	95%	295	95%	316	95%
kbl	317	88%	382	91%	293	90%
gt	54	85%	61	87%	51	91%
lwt	23	96%	10	90%	17	85%
===	==	===	==	===	==	===
Vmbo totaal	650	91%	748	92%	677	92%
mavo	575	82%	624	86%	599	86%
havo	244	87%	258	90%	199	89%
vwo	86	93%	105	89%	62	87%

Verschillende scholen stellen vanwege de examenresultaten verbeterplannen op.

Taal- en rekenonderwijs

LMC-VO zet binnen het 'Rotterdam Effect', onderdeel van Leren Loont!, het Rotterdamse onderwijsbeleid, sterk in op de verbetering van het taal- en rekenonderwijs. Docenten, taal- en rekencoördinatoren en schoolleiders zijn met elkaar in gesprek over de groei in taal- en rekenvaardigheid van onze leerlingen op basis van data. Kennis en ervaringen worden daar uitgewisseld.

De projectsubsidie van Gemeente Rotterdam is met ingang van het schooljaar 2018-2019 gestopt. LMC-VO financiert in schooljaar 2018-2019 vanuit eigen middelen de dataverwerking van het toetsenresultaat.

Kwaliteitszorg

Op organisatie- en schoolniveau is sprake van een continue cyclus van feedback en verbetering én van instrumentarium om de kwaliteit van het onderwijs en van de processen die goed onderwijs maken te borgen. De kwaliteitscyclus van de scholen sluit hierop aan. De scholen zorgen zelf voor de uitvoering van de kwaliteitscyclus op schoolniveau.

Analyse onderwijsdata

LMC-VO heeft de ambitie om doelstellingen op leerling-, klas- en schoolniveau te ontwikkelen om op deze wijze leerontwikkeling in beeld te brengen. Hiervoor zijn adequate analyses op basis van de (beschikbare) onderwijsdata nodig. De pilot 'Datateams binnen LMC-VO' waar alle havo-vwo scholen in schooljaar 2018-2019 aan deelnemen draagt bij om deze ambitie te realiseren.

Om de kwaliteit van het onderwijs in beeld te krijgen, start een pilot Digitale Observatie Tool (DOT). De meeste scholen nemen hieraan deel. De DOT is een webapplicatie waarmee eenvoudig en snel lesobservaties worden uitgevoerd.

Examenstructuur en examenresultaten

LMC-VO kiest ervoor de examenstructuur aan te scherpen. Met de scholen worden afspraken gemaakt omtrent de structuur van het examensecretariaat en de (uniforme), competenties van de examensecretarissen. Binnen Magister wordt de cijferstructuur aangepast om de correcte afsluiting van schoolexamentoetsen aan de hand van het Plan van Toetsing en Afsluiting (PTA) te kunnen controleren. Als de examenresultaten van een school onder het landelijke gemiddelde uitkomen, is de school verplicht een uitgebreide analyse uit te voeren en een plan van aanpak op te stellen om de resultaten te verhogen.

Meldcode

Onderwijs speelt een belangrijke rol in het signaleren van zorgsignalen en kindermishandeling. In vervolg op een initiatief van het gemeentelijk Programma Veilig Thuis (Rotterdam) en schoolbesturen PO participeert LMC-VO in een werkgroep om een handreiking, 'signaleren, kindermishandeling en gebruik meldcode en verwijzindex' voor alle Rotterdamse scholen en schoolbesturen samen te stellen. Om het werken met de meldcode te kunnen monitoren wordt in Magister een format "registratie meldcode" ingebouwd.

Verbonden partijen

LMC-VO is onderdeel van het Samenwerkingsverband Koers-VO om jongeren een passende onderwijsplaats volgens de Wet Passend Onderwijs te geven. Daarnaast voert LMC-VO een regionale opvangvoorziening uit namens Koers VO. Dit Orthopedagogisch en Didactisch Centrum (OPDC) is bedoeld voor jongeren die tijdelijk niet naar een reguliere school kunnen. Op het OPDC krijgen jongeren zowel onderwijs als jeugdhulp en wordt voorkomen dat zij thuis komen te zitten en hun opleiding niet af kunnen maken.

6.3 Personeel

Invulling vacatures

De arbeidsmarkt voor docenten wordt steeds krappere. LMC-VO heeft in samenwerking met de gemeente Rotterdam en de andere onderwijsbesturen in Rotterdam gewerkt aan het 'Actieplan Beste Leraar' om Rotterdam als aantrekkelijke onderwijs-werkstad te profileren. In het verlengde hiervan ontplooit LMC-VO initiatieven om de eigen aantrekkelijkheid als werkgever te vergroten. Dit is van groot belang om de (strategische) groei te kunnen ondersteunen met voldoende kwalitatief (nieuw) personeel.

LMC-VO zet een digitale wervingscampagne op om het grote aantal vacatures door de groei van de leerlingenaantallen te kunnen vervullen. Dit vergroot de belangstelling voor de vacatures aanmerkelijk. Helaas moest voor een klein aantal vacatures tijdelijk toch een beroep worden gedaan op uitzendbureaus.

Vanuit de Opleidingsschool Rotterdam (OSR) zijn meerdere studenten/afgestudeerden doorgestroomd naar een dienstverband bij LMC-VO. In voortzetting van het programma van de OSR wordt een programma opgesteld voor de eerste drie jaar dat een docent werkzaam is LMC-VO. In het inductieprogramma krijgen nieuwe medewerkers een kennismakingsdag met onder andere een inwerking op de systemen die LMC gebruikt.

Gesprekscyclus

Op basis van een evaluatie van de gesprekscyclus stelt LMC-VO een plan van verbeteringen op voor het schooljaar 2018–2019 om het gebruiksgemak verder te vergroten.

Professionalisering

LMC-VO biedt ervaren docenten de mogelijkheid om in schooljaar 2018–2019 een tweejarig mastertraject te gaan volgen en door te stromen naar een LD-functie. De komende drie jaren zijn hier jaarlijks minimaal 10 plaatsen voor beschikbaar. Ook docenten die al eerder een (relevante) master gehaald hebben krijgen via een maatwerktraject de kans door te stromen naar een LD-functie. Dit zal niet alleen een grote impuls geven aan onderwijsontwikkeling op de scholen, maar ook een bijdrage leveren aan het realiseren van de nog achter blijvende doelstelling van de functiemix. De master- en maatwerktrajecten worden georganiseerd door de LMC-Academie.

Ziekteverzuim

Het verzuim stijgt in 2018 flink. Die stijging kondigde zich in najaar 2017 al aan en heeft zich helaas in 2018 voortgezet.

Jaar	VZ % LMC	VZ% VO	VZ freq. LMC	VZ freq. VO	VZ duur LMC	VZ duur VO
2014	5,88	4,9	1,70	1,6	12,39	13
2015	6,55	5,0	1,51	1,4	13,87	14
2016	5,81	5,2	1,50	1,6	23,05	13
2017	5,98	5,3	1,36	1,6	19,31	14
2018	6,65	5,4	1,34	1,5	16,47	

De stijging doet zich echter niet overal voor. Het ziekteverzuim op de scholen loopt sterk uiteen. Met behulp van externe adviseurs wordt een maatwerkplan ontwikkeld voor scholen met een dubbele verzuimproblematiek (hoog verzuimpercentage en hoge

verzuimfrequentie). De effecten van deze aanpak in de verzuimcijfers moeten nog blijken.

Op verzoek voert de arbodienst HCC een analyse uit van 60 langer durende verzuimgevallen. Op basis hiervan wordt de inzet van andere deskundigen naast de bedrijfsarts, zoals arbo-verpleegkundige, bedrijfsmaatschappelijk werker en arbeidskundige en een eerdere start van begeleidingstrajecten op basis van een risico-inschatting bekeken. In 2019 zullen pilots op dit gebied wordt uitgevoerd.

In het najaar van 2017 heeft de Inspectie SZW een onderzoek uitgevoerd in het kader van het project psychosociale arbeidsbelasting 2017. De Inspectie constateerde een aantal tekortkomingen dat te maken heeft met het functioneren van de beleidscyclus op dit terrein en met de inhoud van een aantal maatregelen in het beleid van dat moment. Een 'Beleid Psychosociale Arbeidsbelasting (PSA)' en een 'plan van aanpak PSA werkdruk 2018 – 2019' wordt opgesteld. Conform het plan van aanpak kunnen medewerkers een enquête naar werkstress invullen. De uitkomsten hiervan worden in 2019 gebruikt voor nader beleid.

Wet Beroep Leraar

In de Wet Beroep Leraar is een omschrijving van het beroep leraar en de bekwaamheidseisen en algemene waarden en normen waar een leraar aan moet voldoen opgenomen. Deze nieuwe wet wordt in 2018 op een aantal onderdelen opgepakt. In een pilot t.a.v. de gesprekscyclus bij vier scholen worden de LMC-competenties voor docenten opnieuw beschouwd. Voor het 'Professioneel Statuut', onderdeel van deze wet dat gaat over de zeggenschap van de leraar in zijn beroepsuitoefening, is Roncalli MAVO een van de tien pilots van de VO-raad geweest. Het 'Professioneel Statuut' wordt op basis van deze pilot verder vorm gegeven binnen de overige scholen.

Vrije taakmodel

Het stramien van het nieuwe jaartaakbeleid dat in 2015 tot stand is gebracht is, is in schooljaar 2018-2019 gecontinueerd. Er is een streven om meer scholen de overstap naar het vrije taakmodel te laten maken.

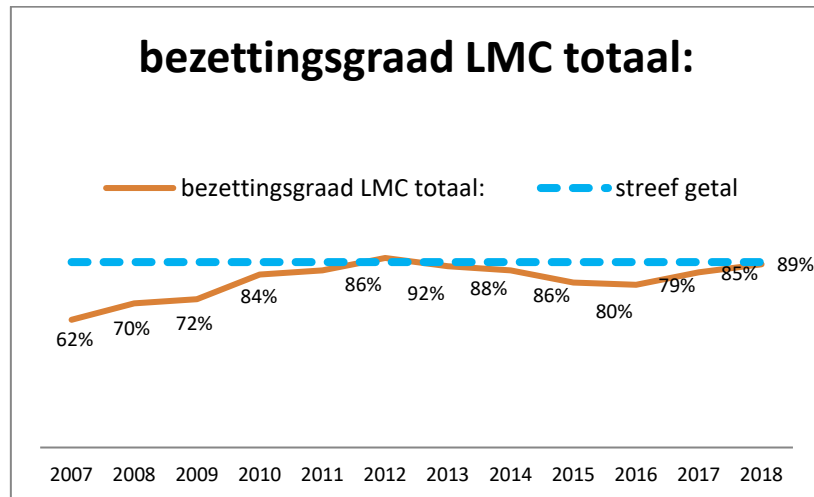
Wachtgelders / Beleid beheersing uitkering na ontslag

De wachtgelders zijn in kaart gebracht en de begeleiding naar de arbeidsmarkt was inmiddels gestart. De evaluatie van eind 2017 heeft geleid tot een verbetering van de aanpak voor wachtgelders. In overleg met externe dienstverleners is een maatwerk aanpak gekozen. Wachtgelders krijgen trajecten aangeboden afhankelijk van en passend bij hun opgebouwde wachtgeldrechten en arbeidsmarktkansen. In 2019 zal verder gewerkt worden aan de interne beleidsbeheersing.

6.4 Huisvesting

Bezettingsgraad gebouwen

De bezettingsgraad per 1-10-2018 bedraagt conform de rekenmethodiek van de gemeente Rotterdam 89%. Dit houdt een stijging in van 4% t.o.v. 2017. Dit komt door de stijging van het leerlingenaantal.

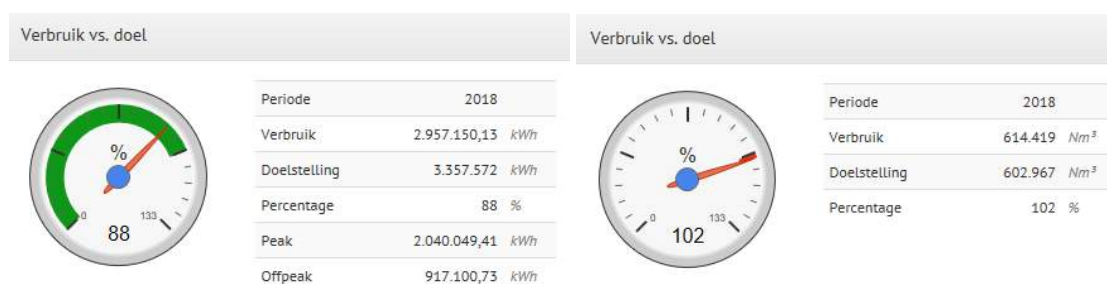

Meerjarenonderhoudsplanung

Voor het (meer)jaren onderhoud W-E-installaties start de Europese aanbesteding. Begin 2019 blijkt dat dit niet leidt tot een inschrijving. LMC-VO beraadt zich op welke wijze het onderhoud aan de installaties opnieuw in de markt gezet kan worden.

Duurzaamheid

Het energieverbruik wordt gemonitord. De data afkomstig van de slimme meters wordt verwerkt in de portal van Energievoorscholen waardoor de verschillen van het verbruik onderling tussen de locaties maar ook ten opzichte van 2017 zichtbaar worden.

Naast het reguliere meerjarenonderhoud investeert LMC-VO in energiebesparende maatregelen. Met subsidie worden zonnepanelen geplaatst op de het dak van Roncalli Mavo en Toorop MAVO.

6.5 Zaken met een politieke of maatschappelijke impact

Incidenten op en in scholen

Op een school vindt een steekincident tussen twee leerlingen plaats. Politie en ambulance zijn snel ter plaatse. De in het been gestoken leerling wordt geopereerd. De leerling die gestoken heeft, verlaat de school en wordt elders ingeschreven.

Van twee scholen komt een melden dat er twee leerlingen vermist zijn. De politie is door de familie ingeschakeld. Gelukkig zijn de leerlingen al snel weer terecht. In één van deze gevallen wordt een strafrechtelijk onderzoek door de politie uitgevoerd.

Net aan het begin van de zomervakantie blijkt dat een leerling is overleden aan een overdosis. Een afvaardiging van de school gaat naar de begrafenis.

Op 18 december 2018 wordt LMC-VO opgeschrikt door een schietpartij bij één van de scholen. Een leerling overlijdt. Deze verschrikkelijke gebeurtenis heeft zijn oorsprong in de relationele sfeer. Hulpverlening vanuit Gemeente Rotterdam maar ook uit de regio is snel ter plaatse. De dader en enkele mededaders worden snel opgepakt. Dit ernstige incident wordt breeduit besproken op de televisie en in de landelijke en regionale pers. De impact op de leerlingen en medewerkers van de school is groot. Onze aandacht voor een veilige schoolomgeving blijft onverminderd van kracht.

Strafzaak voormalig bestuurder

In het strafproces tegen een voormalig bestuurder wordt deze veroordeeld tot gevangenisstraf. Ook één van de mededaders wordt tot gevangenisstraf veroordeeld, een andere mededader krijgt een taakstraf.

6.6 Afhandeling klachten

Enkele klachten worden ingediend bij het bestuur en bij de Stichting Onderwijsgeschillen.

Klager:	(directeur) School/LMC-VO	Klacht over:	Afgedaan door:
Ouder	School	Begeleiding	Onderwijsgeschillen: gegrond
Ouder	School	Begeleiding	Onderwijsgeschillen: ongegrond
Medewerker	Directeur school	Schorsing	College van Bestuur: gedeeltelijk gegrond
Medewerker	Directeur school	Bejegening	College van Bestuur: ongegrond
Ouder	School	Langdurige schorsing	College van Bestuur: gegrond
Ouder	School	Niet toegelaten tot vwo	College van Bestuur: ongegrond
Ouder	School	Niet bevorderd	College van Bestuur: ongegrond
Ouder	School	Niet bevorderd	College van Bestuur: ongegrond

6.7 Horizontale verantwoording

Elke school heeft een medezeggenschapsraad. Daarnaast is er een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad voor onderwerpen die meer dan één school betreffen. In de medezeggenschapsraden zijn medewerkers maar ook ouders en leerlingen vertegenwoordigd. LMC-VO stimuleert de deelname van ouders en leerlingen aan deze medezeggenschapsraden.

De directie van de scholen maar ook het College van Bestuur, als dit gewenst is vanwege ontwikkelingen of gebeurtenissen op een school, voeren gesprekken met ouders en leerlingen. Ouders worden hiervoor tijdig uitgenodigd.

De directeuren leggen verantwoording af over subsidies aan de subsidieverleners, veelal gemeente Rotterdam. Het College van Bestuur doet dit ook op LMC-breed niveau.

Eenmaal per vier weken vindt een overleg plaats tussen het College van Bestuur en de directeuren van de scholen en scholengroepen. Bij dit directeurenoverleg zijn de hoofden van de stafafdelingen en de ambtelijk secretaris aanwezig.

Openbaarheid documenten en resultaten

Informatie over de structuur van de organisatie, het jaarverslag inclusief de jaarrekening, meerdere beleidsstukken en bestuurlijke regelingen zijn openbaar via de website van LMC-VO. Ouders krijgen informatie over het onderwijs, de resultaten van het onderwijs en over ontwikkelingen op de scholen in de schoolgidsen en de websites van de scholen. Via Magister kunnen de ouders de vorderingen van hun kinderen volgen.

Alle beleidsstukken zijn opgenomen op LIS, het intranet van LMC-VO, zodat de medewerkers de stukken kunnen lezen. Alle scholen van LMC-VO geven inzicht in hun resultaten door de gegevens te vermelden op de website Vensters VO / Scholen op de Kaart.

6.8 Vooruitblik 2019

Aangaan van duurzame relaties met het primair onderwijs

In 2018 is een onderzoek gestart naar mogelijkheden voor (verregaande) samenwerking met Kind & Onderwijs, een bestuur voor primair onderwijs in Rotterdam met 30 basisscholen boven de Maas. De resultaten van dit onderzoek worden medio 2019 verwacht. Daarnaast vindt een verkenning op Rotterdam-Zuid plaats tussen het Montfort College en de Globetrotter (basisschool RVKO) voor de opzet van een 10-14 jarige school. Tot slot zal in 2019 het POVO-project, waarin VO-docenten structureel een halve of hele dag in de week les gaan geven op een basisschool, worden geïntensiveerd. Vooralsnog voert LMC-VO dit project uit in samenwerking met Kind & Onderwijs en de RVKO, met ondersteuning van de gemeente Rotterdam.

Leerlingen voorbereiden op een toekomst in en met ICT

LMC-VO wil de komende jaren nadrukkelijk investeren in ICT binnen het onderwijs. In 2018 is hiertoe een projectplan vastgesteld waarin drie lijnen zijn uitgewerkt: (a) ICT-geletterdheid, (b) digitale didactiek en (c) leerlingen voorbereiden op een toekomst in en met ICT. Ten aanzien van deze derde pijler zal in 2019 worden gestart met twee concrete projecten. Ten eerste de participatie in de IT-Campus Rotterdam (www.itcampus.nl). Ten tweede de opzet en uitbouw van het eerste Codasium (profiel waarin codeeronderwijs wordt aangeboden) in Nederland op het Lyceum Kralingen. Met het Ministerie van OC&W zijn gesprekken gevoerd om van coderen een eindexamenvak te maken en zo te komen tot een duurzaam en erkend Codasium.

Investeren in professionalisering

Investeren in kwaliteit van medewerkers is de belangrijkste investering in de kwaliteit van het onderwijs. In 2019 zal – net als in 2018 – versterkt worden ingezet op de professionalisering. Dit betreft de verdere uitbreiding van het aantal OSR (Opleidingsschool Rotterdam) stageplekken op de LMC-scholen. De OSR is een samenwerkingsverband tussen de drie grote VO schoolbesturen in Rotterdam (BOOR, CVO en LMC-VO), de lerarenopleidingen (HBO en WO) en de gemeente Rotterdam. De gemeente Rotterdam heeft aanvullende middelen ter beschikking gesteld om de uitbreiding van het aantal stageplaatsen te financieren. Het tweede traject waarop versterkt wordt ingezet is het LMC-mastertraject. LMC-VO investeert hiermee in de verhoging van het aantal Masterafgestudeerde docenten. Voor het schooljaar 2019/2020 zullen in navolging van het huidige school opnieuw 10 tot 15 docenten extra worden gefaciliteerd om hun mastertraject te starten.

De basis op orde, en verder

Alle scholen van LMC-VO hebben in het schooljaar 2018/2019 minimaal het basisarrangement. Daarnaast hebben twee scholen het predicaat "Excellent" geprolonged en heeft een havo-afdeling de beoordeling "Goed". LMC-VO heeft de ambitie om de lat op het kwaliteitsniveau hoger te leggen. Zowel als het gaat om de "meetbare" kwaliteit (inspectiestandaarden) als om de "merkbare kwaliteit" (tevredenheid leerlingen, ouders en medewerkers). Op beide terreinen zijn concrete doelstellingen geformuleerd in de kaderbrief 2019.

In 2019 zijn de resultaten van het vierjaarlijkse bestuursonderzoek van de Onderwijsinspectie bekend. Alhoewel de resultaten met vertrouwen tegemoet worden gezien, zullen er altijd verbeterpunten worden aangedragen. Deze verbeterpunten worden toegevoegd aan de doelstellingen uit de kaderbrief. Ter ondersteuning van het versterkte kwaliteitsbeleid wordt in 2019 gestart met data-teams en de DOT (digitale observatietool). Binnen de data-teams worden kwantitatieve data per school geanalyseerd gericht op de verbetering van de onderwijsresultaten. De DOT is een middel voor gestructureerde lesobservatie met als doel de kwaliteit van de lessen op de scholen te verhogen.

Ontwikkeling van scholen

De afgelopen twee jaar hebben sterk in het teken gestaan van de start en opzet van een aantal nieuwe scholen of schoolconcepten. De start van de Theatermavo (MT010), de Montessori Mavo, de Vrije Schoolroute de Kaap, de Horeca Havo en het Rotterdam Design College zijn hiervan sprekende voorbeelden. In 2019 wordt deze lijn doorgezet in navolging van de afspraken zoals gemaakt in het convenant "Scholenplan op Zuid". De scholen Veenoord en het Vak College Zuidrand ontwikkelen zich tot "sport vmbo's" die in 2023 gezamenlijk zullen worden gehuisvest in Stadionpark. Palmentuin ontwikkelt zich nog nadrukkelijker tot Theaterschool ("on-stage" en "off-stage") en vormt daarmee een logisch verlengstuk van het Kunstonderwijscluster op de Noordoever.

6.9 Continuïteitsparagraaf

In de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs is opgenomen dat elke instelling een continuïteitsparagraaf in het jaarverslag dient op te nemen die aan een aantal vereisten moet voldoen, te weten:

A	<u>Gegevensset</u>	
A1	Aantal leerlingen	Pag. 28 en 29
	Personele bezetting	Pag. 29 en 30
A2	Meerjarenbegroting/staat van baten en lasten	Pag. 31
	Balans	Pag. 32
	Toelichting	Pag. 33 t/m 36
B	<u>Overige rapportages</u>	
B1	Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem	Pag. 38: risicoparagraaf
B2	Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden	Pag. 38: risicoparagraaf
B3	Rapportage toezichthoudend orgaan	Pag. 43: verslag van de Raad van Toezicht

Algemeen

Algemeen

In 2018 is het nieuwe, strategische beleid "Samengroeien 2018 – 2022" voor de komende vier jaar vastgesteld. Gekoppeld aan dit nieuwe, strategische beleid is een financieel meerjarenperspectief gepresenteerd. De eerste 'jaarschijf' van dit meerjarenperspectief vormt de basis voor de kaderbrief 2018 die ten grondslag ligt aan de begroting 2018.

Om de vinger aan de pols te houden wordt elke vier maanden aan de Raad van Toezicht gerapporteerd over de uitputting van de begroting en wordt een verwachting uitgesproken over het te behalen resultaat. Twee keer per jaar wordt met de directeur van de school een formeel managementgesprek gevoerd waarin de ontwikkelingen van de school aan de orde komen en tevens de financiële uitputting van het budget.

Aantal leerlingen

Ook 2018 stond in het teken van het terugwinnen van het marktaandeel qua leerlingen. Hiervoor is wederom een extra bedrag van € 1 miljoen uitgetrokken, zoals ook in 2017 is gebeurd. In 2018 is hier voor de laatste keer een bedrag aan de algemene reserve voor onttrokken. Besteding is niet meer afhankelijk van de PR en marketingplannen van de scholen maar is meer centraal door het College van Bestuur aangestuurd.

De daling van het aantal leerlingen in de afgelopen jaren had ook zijn effect op de resultaten. De overhead kosten kunnen niet simpel evenredig met de daling in inkomsten worden verlaagd waardoor tekorten gaan ontstaan. Het opheffen van deze tekorten kan door het snijden in de dienstverlening/overhead en/of door meer leerlingen aan te trekken. LMC-VO heeft gekozen om de focus te leggen op het laatste maar heeft ook stappen gezet om de kosten omlaag te brengen. Zo is ouder personeel gestimuleerd gebruik te maken van de mogelijkheid eerder met pensioen te gaan. De flexibele schil

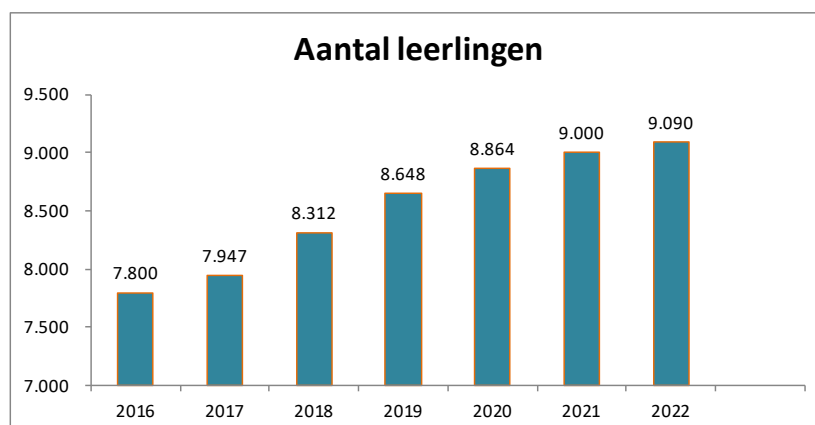
maakt het mogelijk mensen daar in te zetten waar deze het meest nodig zijn. Het onderzoek van Berenschot inzake de overhead heeft laten zien dat LMC-VO in de benchmark zeer laag scoort (weinig overhead).

Het aantrekken van meer leerlingen heeft zich onder andere gericht op het vergroten van de bekendheid van de LMC scholen bij potentiële brugklassers en dan met name het onder de aandacht brengen van de aantrekkelijke vormen van het aangeboden onderwijs. Zo is Mavo Centraal met een nieuwe profilering gestart met het vak Design, Technologie & Innovation (DTI). Verschillende scholen stellen hun onderwijsprofiel bij. Zo legt Palmentuin zich toe op theater en richt het onderwijs in volgens het Daltonconcept. Ook Montfort College kiest voor Dalton. De school Zuiderpark breidt uit met een sportprofiel. Ook Veenoord en Vak College Zuidrand gaan werken met een sportprofiel. Rotterdam Design College heeft haar profiel versterkt. LMC-VO verwacht dat deze initiatieven, samen met het versterken van het reeds aangeboden onderwijs, een stijging van het aantal leerlingen zal opleveren.

De gemeente Rotterdam heeft een prognose uitgegeven waarin terug te zien is dat het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs de komende jaren nog zal stijgen. Dit in tegenstelling tot de landelijke trend waarin een sterke daling te zien is.

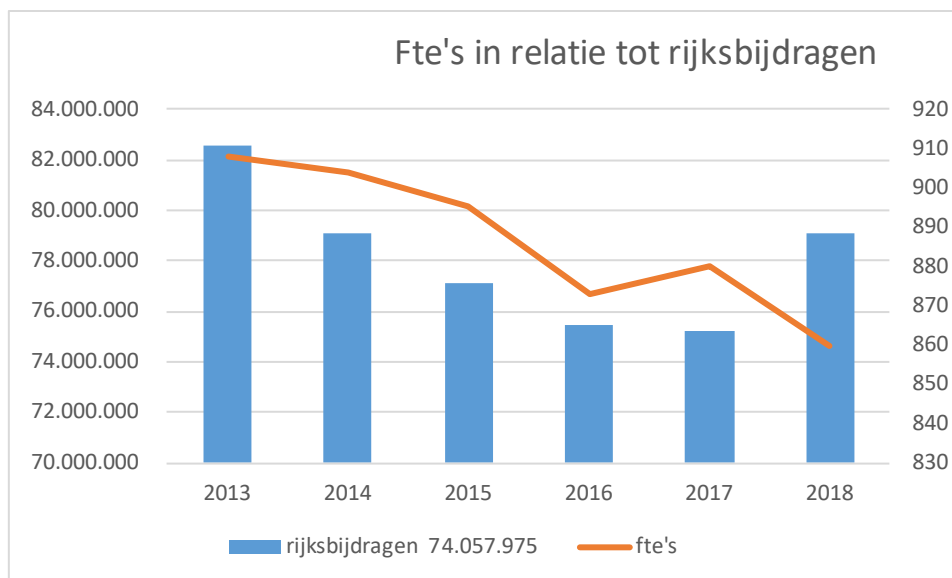
Voor de jaren 2019 – 2022 wordt uitgegaan van een stabiele groei van het leerlingaantal tot 9.000 in het jaar 2021 (groei van gemiddeld 3% per jaar). Na 2021 wordt uitgegaan van een beperktere stijging van het leerlingenaantal van 1% per jaar, uitgaande van het huidige scholenaanbod.

Voor LMC-VO is de prognose in groei aantal leerlingen in onderstaande grafiek weergegeven. Deze groei is realistisch als de instroom in de brugklassen zich positief blijft ontwikkelen. De verhoudingen in aandeel mavo, pro, vmbo en havo/vwo wijzigt in de komende jaren niet (24:7:38:31). Ook het verwachte percentage LWOO leerlingen blijft stabiel op 23%.

Personele ontwikkeling

Door de inzet van extra gelden in 2017 en 2018 maar ook in de jaren daarvoor heeft de ontwikkeling van het aantal fte geen gelijke tred gehouden met de daling in leerlingenaantallen en daarmee de rijksbijdragen. In de grafiek op de volgende pagina kunnen de afwijkingen waarmee dit wordt geïllustreerd, worden gezien.

Personele inzet							
	MAN	OP	OOP	Totaal	MAN	OP	OOP
31-12-2013	68	639	201	908	7%	70%	22%
31-12-2014	65	636	203	904	7%	70%	22%
31-12-2015	66	623	207	895	7%	70%	23%
31-12-2016	60	605	208	873	7%	69%	24%
31-12-2017	60	608	212	880	7%	69%	24%
31-12-2018	57	588	215	860	7%	68%	25%
excl. Ziektevervanging							
31-12-2017	60	588	205	853	7%	69%	24%
2017-2018	59	577	202	838	7%	69%	24%
2018-2019	61	588 *	193	841	7%	70%	23%
2019-2020	62	593 *	191	845	7%	70%	23%
2020-2021	59	591 *	194	844	7%	70%	23%

Onder het management is opgenomen de directeuren, teamleiders, locatieleiders en het College van Bestuur. Na een gestage daling in de inzet van het management blijft deze de komende periode vrijwel stabiel. Het onderwijsgevend personeel is aangepast aan de ontwikkeling van het aantal leerlingen maar ook de extra investeringen hebben daar effect op. Het onderwijsondersteunend personeel wordt stapsgewijs aangepast omdat deze functies niet altijd leerlinggebonden zijn.

Resultaat 2018

Het financiële resultaat 2018 bedraagt € 2 miljoen negatief waar € 2,7 miljoen negatief is begroot (inclusief impuls- en projectgelden). Ondanks de voorfinanciering die benodigd was voor het groeiend aantal leerlingen heeft LMC-VO een goede stap gezet richting een bijna positief resultaat eind 2019.

Het positievere resultaat over 2018 wordt m.n. veroorzaakt doordat niet de volledige, beschikbare impuls- en projectgelden benut zijn. De baten liggen hoger door de compensatie voor de stijging van de pensioenpremie voor de werkgever en de salarisverhoging voor het personeel. De personele lasten liggen hierdoor ook aanmerkelijk hoger. De personeelslasten zijn ook toegenomen doordat er vaker een

beroep op extern personeel gedaan moet worden en door dotaties aan voorzieningen. De huisvestingslasten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting en relatief duur. De afschrijvingslasten blijven achter ondanks dat er meer is geïnvesteerd dan begroot.

Meerjarenbegroting 2018-2021

De meest bepalende elementen van een begroting in het onderwijs zijn de leerlingen, het personeel en de huisvesting. Zoals al eerder aangeven verwacht LMC-VO de komende jaren een groei in leerlingaantal naar 9.000 in 2021. Een directe relatie met het aantal leerlingen is de personele inzet (onderwijzend personeel). LMC-VO meent dat deze flexibel genoeg is om een eventuele, onverhoopte tegenvaller op het gebied van leerlingaantallen te kunnen opvangen.

Ook huisvesting is een belangrijke, statische kostenpost. Veel van de LMC-scholen zijn inmiddels gehuisvest in nieuwe en/of gerenoveerde schoolgebouwen. Onderhoud en energiekosten liggen over het algemeen lager bij nieuwe schoolpanden. Komende jaren volgt nog nieuwbouw voor Het Praktijkcollege Zuidwijk en participeert LMC-VO in de ontwikkelingen op Zuid met de scholen Veenoord, Vak College Zuidrand en de Young Business School Rotterdam.

Daarnaast worden plannen ontwikkeld, in nauw overleg met de gemeente Rotterdam, om het kunstcluster (de scholen voor theater, vormgeving, film, muziek en dans) te herhuisvesten.

Al met al biedt dit voldoende bewegingsruimte om op tegenvallende resultaten te anticiperen.

Baten en Lasten	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting
	2018	2019	2020	2021
Baten				
Rijksbijdragen	79.115.757	79.996.443	83.325.986	86.802.901
Overige overheidsbijdragen	3.446.591	3.947.412	3.881.652	3.644.056
Overige baten	4.572.075	5.051.270	5.026.612	5.003.045
Totaal baten	87.134.423	88.995.125	92.234.250	95.450.002
Lasten				
Salarislasten	62.325.984	64.586.427	66.569.271	68.994.337
Personeel niet in loondienst	3.473.513	3.183.105	3.261.409	3.472.347
Overige personele lasten	4.256.828	1.487.596	1.474.646	1.489.096
Totaal Personeelslasten	70.056.325	69.257.128	71.305.326	73.955.780
Afschrijvingen	2.413.219	2.735.598	2.912.476	2.837.078
Huisvestingslasten	7.451.029	7.631.065	7.917.591	7.982.006
Overige lasten	9.289.731	9.698.340	9.557.681	9.977.228
Totaal lasten	89.210.304	89.322.131	91.693.074	94.752.093
Resultaat norm. bedr. voering	2.075.881-	327.005-	541.176	697.909
Fin. baten / buitengew. bedr voering	67.675	7.890-	8.528-	8.867-
Resultaat	2.008.206-	334.895-	532.648	689.042
Aantal leerlingen	8.093	7.947	8.312	8.648

Balans

De balans voor de komende jaren geeft hiermee het volgende beeld:

Activa	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Materiële vaste activa	19.788.418	21.746.024	21.420.616	21.860.225	21.763.564
Vorderingen korte termijn					
Debiteuren	456.031	201.746	600.000	600.000	600.000
Ministerie van OCW	-	56.500			
Overige vorderingen	467.275	1.731.498	300.000	300.000	300.000
Overlopende activa	636.044	924.146	600.000	600.000	600.000
	1.559.350	2.913.890	1.500.000	1.500.000	1.500.000
Liquide middelen					
Liquide middelen	21.131.572	19.502.291	19.222.310	20.985.646	22.541.686
Totaal Activa	42.479.339	44.162.205	42.142.926	44.345.871	45.805.250
Passiva	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Eigen vermogen					
Algemene reserve	25.036.634	21.469.003	19.197.264	18.862.328	19.395.273
Bestemmingsreserve publiek	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000
Bestemmingsreserve privaat	230.004	247.448	230.004	230.004	230.004
Resultaat boekjaar	-3.550.187	-2.008.206	-334.936	532.945	689.379
	23.616.451	21.608.245	20.992.332	21.525.277	22.214.656
Voorzieningen					
Onderhoudsvoorzieningen	5.740.854	6.562.139	6.480.854	7.680.854	8.480.854
Personeelsvoorzieningen	2.879.740	3.355.070	3.369.740	3.339.740	3.309.740
	8.620.594	9.917.210	9.850.594	11.020.594	11.790.594
Schulden korte termijn					
Crediteuren	1.872.936	1.932.761	2.500.000	2.500.000	2.500.000
Belast. en premies soc. verz.	2.779.407	2.872.908	3.500.000	4.000.000	4.000.000
Overige kortlopende schulden	294.210	131.988	300.000	300.000	300.000
Overlopende passiva	5.295.741	7.699.093	5.000.000	5.000.000	5.000.000
	10.242.294	12.636.750	11.300.000	11.800.000	11.800.000
Totaal Passiva	42.479.339	44.162.205	42.142.926	44.345.871	45.805.250

Investerings en voorzieningen

Om de meerjaren balans op te kunnen stellen is het noodzakelijk een inschatting te maken van de investeringen en de voorzieningen. Voor het investeringsniveau per jaar wordt uitgegaan van de onderstaande bedragen:

Investerings	2018	2019	2020	2021
Gebouwen en verbouwingen	2.014.274	1.050.000	1.250.000	750.000
Installaties	467.092	600.257	322.257	275.257
Meubilair en apparatuur	513.585	454.000	664.000	449.000
Leermiddelen en ICT	1.149.999	1.223.759	1.115.828	1.266.160
Vervoersmiddelen	12.950			
In uitvoering	325.250			
Software	12.578			
Totaal	4.495.728	3.328.016	3.352.085	2.740.417

De investering bij gebouwen en verbouwingen betreft de bovenschoolse investeringen. In voorkomende gevallen kunnen deze ook voor andere activa categorieën worden

ingezet. De impuls gelden zijn zichtbaar ingezet op profilering van de scholen, zie gebouwen en verbouwingen.

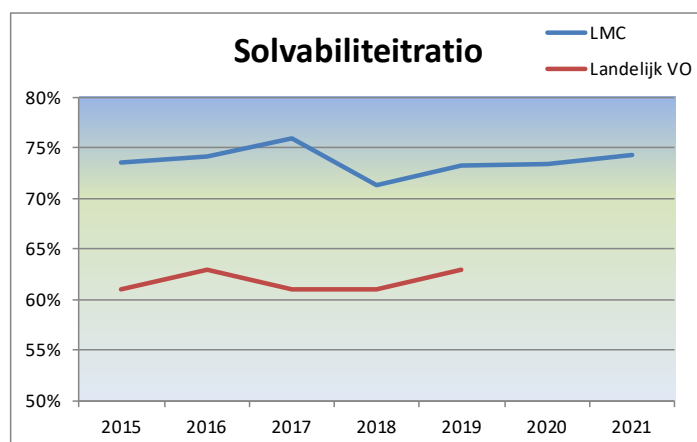
Voorzieningen	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Onderhoud	5.740.854	6.562.139	6.480.854	7.680.854	8.480.854
Spaarverlof	164.307	67.300	104.307	74.307	44.306
Jubileum	661.416	606.034	661.416	661.416	661.416
Langdurig zieken	397.139	725.481	397.139	397.139	397.140
Wachtgeldverplichtingen	644.293	1.091.406	994.293	994.293	994.293
Voorziening LFBPB	1.012.585	864.850	1.212.585	1.212.585	1.212.585
Totaal voorzieningen	8.620.594	9.917.210	9.850.594	11.020.594	11.790.594

Het niveau van de voorzieningen is toegenomen. Voor de onderhoudsvoorziening wordt uitgegaan van het meerjarenonderhoudsplan en de kosten die hier komende jaren zijn opgenomen. De toename in 2018 wordt veroorzaakt doordat er minder onderhoud in uitvoering was. In de toename van de wachtgeldvoorziening is de accountantscorrectie uit 2017 verwerkt. Aan de voorziening langdurig zieken is fors gedoteerd omdat een aantal langdurig zieken geen herstel heeft laten zien. Ook is er een aantal langdurig zieken bij gekomen. De voorziening LFBPB neemt per saldo af omdat er een her-rubricering met overlopende passiva heeft plaatsgevonden.

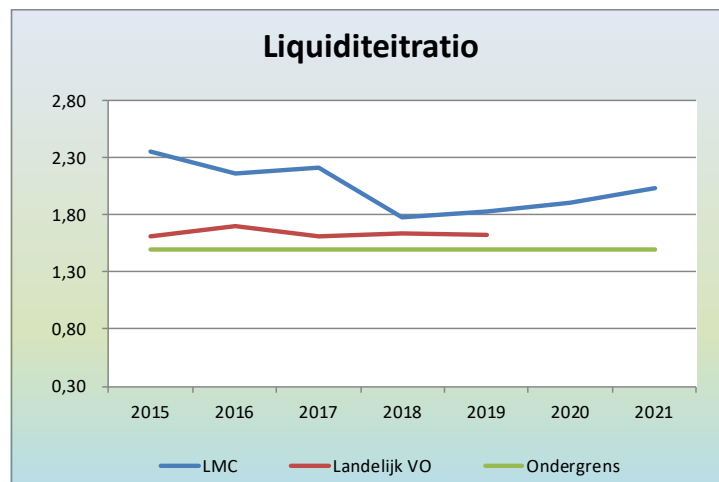
Mutatie voorziening onderhoud	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Beginstand	4.597.489	5.740.854	6.562.139	6.902.139	8.102.139
Dotatie voorziening	1.955.000	2.000.000	2.100.000	2.100.000	2.100.000
Uitvoering onderhoud	811.635-	1.178.715-	1.760.000-	900.000-	1.300.000-
Eindstand	5.740.854	6.562.139	6.902.139	8.102.139	8.902.139

Financiële positie

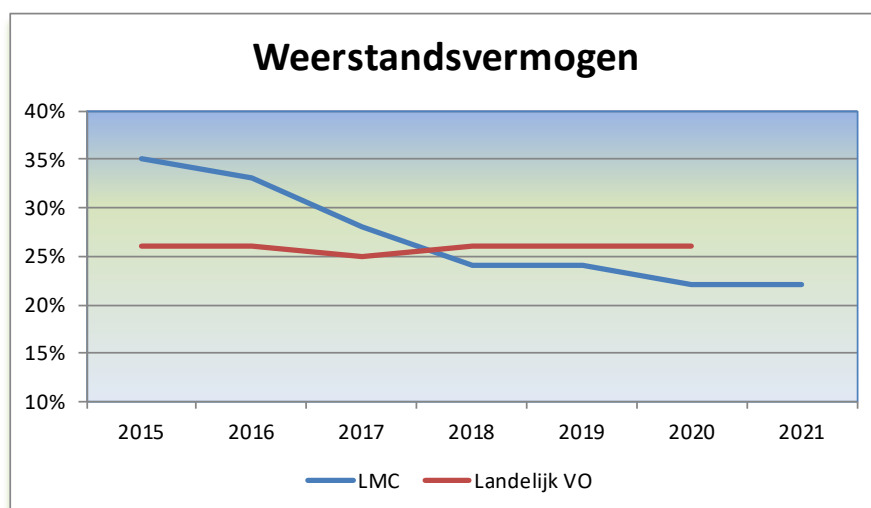
De solvabiliteit (die berekend wordt door het eigen vermogen plus de voorzieningen te delen door het balanstotaal) daalt licht tot 71,4% maar blijft ruim boven de signaleringsgrens van 30%. Het landelijke gemiddelde is ongeveer 63% en de prognose is dat deze vrijwel stabiel blijft. LMC-VO heeft de eigen ondergrens voor solvabiliteit bepaald op 60%.

De liquiditeit geeft de verhouding weer tussen het geld dat het bestuur op korte termijn beschikbaar heeft en wat op korte termijn moet worden betaald. In 2018 daalt deze voor LMC-VO naar 1,77 om in 2020 weer te stijgen naar 1,91. Hiermee blijft LMC-VO boven het (verwachte) landelijke cijfer en ruim boven de signaleringsgrens van 0,75. LMC-VO heeft als eigen ondergrens factor 1,5 bepaald.

Het weerstandsvermogen geeft aan wat de vrije vermogensbuffer is voor het opvangen van calamiteiten. De signaleringsgrens ligt tussen de 10% en 40%. Landelijk ligt deze indicator op 26%. Voor LMC-VO daalt de indicator de komende periode naar 22% maar blijft hiermee wel binnen de signaleringsgrens.

In het kasstroomoverzicht wordt de mutatie in de liquiditeit weergegeven. Het meerjarenperspectief is ten opzichte van vorig jaar sterk verbeterd, mede doordat de investeringen (inclusief groot onderhoud) zijn verlaagd.

Kasstroomoverzicht	2017	2018	2019	2020	2021
Saldo exploitatie	3.550.187-	2.008.206-	334.936-	532.945	689.379
Afschrijvingen	2.395.546	2.413.219	2.735.598	2.912.476	2.837.078
Vorderingen	357.190-	1.354.540-	1.413.890	-	-
Kortlopende schulden	1.803.857-	2.394.457	1.336.750-	500.000	-
Voorzieningen	1.140.555	1.296.616	66.616-	1.170.000	770.000
	2.175.133-	2.741.546	2.411.186	5.115.422	4.296.458
(Des)investeringen materiële vaste activa	1.561.886-	4.370.826-	2.410.190-	3.352.085-	2.740.417-
	1.561.886-	4.370.826-	2.410.190-	3.352.085-	2.740.417-
Langlopende schulden	-	-	-	-	-
Mutatie liquide middelen	3.737.019-	1.629.281-	996	1.763.337	1.556.041
Beginstand liquide middelen	24.868.590	21.131.572	19.502.291	19.503.287	20.985.646
Mutatie liquide middelen	3.737.019-	1.629.281-	996	1.763.337	1.556.041
Eindstand liquide Middelen	21.131.572	19.502.291	19.503.287	20.985.646	22.541.686

Ontwikkeling eigen vermogen

De bewuste extra investeringen en daarmee de geaccepteerde tekorten in de afgelopen jaren hebben hun effect op het eigen vermogen. Van het vermogen is een deel bestemd conform afspraken met de vakcentrales. Het gaat hier om een reservering voor een mogelijk sociaal plan. Daarnaast is een deel van het vermogen opgebouwd met privaat geld. Dit betreft met name de omzet van de leerlingenkantines op de scholen.

Een deel van de algemene reserve is intern geoormerkt. Het betreft een oormerking in het kader van opgebouwde rechten bapo, geld dat opzij is gezet voor de inrichting van het Zuiderpark (hier wordt ieder jaar een deel van de afschrijvingslasten op afgeschreven) en een geoormerkte reserve arbeidsvoorwaarden. Inzet van deze reserve gebeurt in overleg met de GMR. In 2018 is hier de premie voor de arbeidsongeschiktheidsverzekering en de kosten met betrekking tot de krimpscenario's ten laste gebracht. Tevens de kosten voor de Rotterdam Pas. Dit geeft het volgende beeld:

Reserves	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Algemene reserve (na resultaat)	14.218.444	12.608.631	12.787.681	13.701.552	14.689.324
Intern geoorm. reserve arbeidsvoorw	6.252.707	5.996.707	5.625.114	5.386.581	5.230.581
Intern geoorm. reserve bapo	449.951	391.951	333.951	275.951	217.951
Intern geoorm. reserve Zuiderpark	565.345	480.953	396.560	312.167	227.775
Totaal algemene reserve	21.486.448	19.478.242	19.143.307	19.676.252	20.365.631
Reserve personeel tbv sociaal plan	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000
Reserve kantine (privaat)	230.003	230.003	230.003	230.003	230.003
Eigen vermogen	23.616.451	21.608.245	21.273.310	21.806.255	22.495.634

De jaren met negatieve resultaten zijn van voorbijgaande aard. De verwachting is dat de beleidsruimte weer zal toenemen. Een deel van de reserve wordt als financiële buffer aangehouden.

Beleidsruimte	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
Algemene reserve (voor resultaat)	17.337.999	14.224.794	12.614.981	12.794.031	13.707.902
Resultaat (prognose)	3.566.275-	2.008.206-	334.936-	532.945	689.379
tlv geoormerkte reserve bapo	58.000	58.000	58.000	58.000	58.000
tlv geoormerkte reserve Zuiderpark	136.314	84.393	84.393	84.393	84.393
tlv geoormerkte reserve arbeidsvoorw	258.756	256.000	371.593	238.533	156.000
bestemd deel als financiële buffer	4.195.000-	4.195.000-	4.195.000-	4.195.000-	4.195.000-
Beschikbare beleidsruimte	10.029.794	8.419.981	8.599.030	9.512.902	10.500.674

Het betekent dat de komende jaren een investeringsruimte beschikbaar is van ruim € 8 miljoen.

6.10 Financiële paragraaf

In de continuïteitsparagraaf is al veel informatie opgenomen over de financiële positie van LMC-VO. Hierin is vooral gekeken naar het effect van het resultaat 2018 op de vermogenspositie van LMC-VO en de verwachtingen voor de toekomst. Op pagina 30 wordt kort ingegaan op het behaalde resultaat. De financiële positie van LMC-VO is weergegeven op de pagina's 33 en 34. De toelichting op de posten van de staat van baten en lasten is terug te vinden vanaf pagina 68. De analyse van het resultaat in relatie tot vorig jaar en de begroting staat op pagina 74 t/m 76.

6.11 Risicoparagraaf (IRBC-systeem en belangrijkste risico's)

Binnen LMC-VO bestond de behoefte om een hernieuwde risico-inventarisatie uit te voeren en daarmee na te gaan of de bestaande risico-inventarisatie nog actueel is. Samen met ouders en leerlingen, docenten, (staf)medewerkers en leden van het management, de Raad van Toezicht en het College van Bestuur van LMC-VO zijn risico's, de kans van optreden en de impact in kaart gebracht.

De belangrijkste risico's (met financiële impact) op basis van de risico-inventarisatie zijn:

- a) een fluctuatie in leerlingaantallen zoals een krimp van respectievelijk een groei met 15% van de leerlingaantallen;
- b) een onveilig (imago) van LMC-VO;
- c) een verminderde kwaliteit/kwantiteit beschikbaar personeel;
- d) versnelde afschrijving panden waardoor een te hoge waardering van leegstaande panden (impairment) ontstaat of doorlopende huurverplichtingen hiervoor;
- e) uitvoering sociaal plan leidt tot een duurdere uitvoering van het sociaal plan;
- f) de continuïteit en beschikbaarheid van ICT en informatiebeveiliging; en
- g) een gevoel van anonimiteit bij leerlingen in grote scholen en klassen.

Op basis van deze analyse houdt LMC-VO een weerstandsvermogen aan tussen de € 4,9 miljoen en € 6,9 miljoen. Dit is afhankelijk van het door LMC-VO gekozen risicoprofiel (1% of minder). De risico-inventarisatie is een momentopname. Het weerstandsvermogen van LMC-VO is goed. De afgelopen jaren is er bewust geïnvesteerd in de kwaliteit van het onderwijs en de aantrekkelijkheid van de individuele scholen. Deze investeringen zijn gerealiseerd middels substantiële onttrekkingen aan de algemene reserve. Voor de toekomst zullen investeringen uit de reguliere bedrijfsvoering gerealiseerd moeten worden om een "gezond" weerstandsvermogen te behouden. Met de gemaakte afspraken omtrent de ratio's voor solvabiliteit, rentabiliteit en liquiditeit wordt voorkomen dat het weerstandsvermogen onder het gewenste niveau komt.

In de komende jaren heeft LMC-VO de ambitie om verder te groeien en meer leerlingen te trekken. LMC-VO kiest daarbij voor 'kleine locaties' met een specifiek profiel (bijvoorbeeld sport of kunst). Dit heeft impact op het risicoprofiel, bijvoorbeeld omdat omstelkosten sneller impact sorteren bij kleine locaties. LMC-VO zal bewust hierop blijven monitoren, sturen in relatie tot deze strategie.

Onderstaand wordt kort ingegaan op deze risico's en welke beheersmaatregelen er zijn genomen om deze te verkleinen.

- a. Gezien de ontwikkeling op scholen en de start van een aantal nieuwe concepten/scholen laat het meerjarenperspectief een stijging van het leerlingaantal zien. In de komende jaren zal nog nadrukkelijk worden ingezet op PR en marketing om deze stijging te ondersteunen.
- b. De (landelijke en lokale) media zijn in toenemende mate alert op incidenten op of rondom scholen. De afgelopen periode laat zien dat - zeker binnen een grootstedelijke context van Rotterdam - ieder jaar zich incidenten voordoen op school. De impact van deze incidenten kan groot zijn, voor de eventuele slachtoffers en de omgeving vanzelfsprekend maar ook voor het imago van een school. Het hebben van goede protocollen en checklists, het voorbereiden van management op een eventuele crisis en hanteren van strikte afspraken over woordvoering kunnen mogelijke imagoschade beperken.

- c. De kwaliteit van het onderwijs wordt voor het overgrote deel bepaald door de kwaliteit van de docenten. Het investeren in het "menselijk kapitaal" levert dan ook de beste bijdrage aan de kwaliteit van het onderwijs. In de komende periode zal versterkt worden ingezet op het verhogen van het aantal eerstegraads bevoegde en Masteropgeleide docenten. Naast het kwalitatieve aspect is ook het aantrekken van voldoende (gekwaliceerd) personeel een toenemend probleem. De vraag naar bevoegde docenten in het VO is groot, groter dan het aanbod, zeker als het gaat om het lesgeven in de grote stad Rotterdam. Het blijven werken aan LMC-VO als aantrekkelijke werkgever heeft een hoge prioriteit.
- d. De huisvestingslasten zijn relatief hoog. Door de daling van het aantal leerlingen in de afgelopen jaren - en de daarmee gepaarde leegstand - zijn de kosten voor huisvesting per leerling relatief hoog. Door de recente toename van het aantal leerlingen maar ook door het afstoten van "overtollige" vierkante meters is de bezettingsgraad toegenomen van 79% tot 89%. Ook in de komende jaren zal door een combinatie van het verhogen van het aantal leerlingen en het teruggeven van gebouwen aan de gemeente de leegstand verder worden gereduceerd.
- e. De beheersmaatregelen voor dit risico kunnen pas genomen worden zodra het risico zich daadwerkelijk voordoet.
- f. De beschikbaarheid van de systemen van LMC-VO worden voor 99,9% gegarandeerd door de infrastructuur binnen het externe datacenter. Dit datacenter voorziet in dubbele stroomvoorzieningen waardoor uitval van elektra wordt geminimaliseerd. De verbindingen van en naar het datacenter zijn dus ook dubbel uitgevoerd, evenals de verbindingen naar de scholen van LMC-VO waarbij tevens een eis is dat de invoer naar de school infrastructuur van twee verschillende kanten dient te komen.
De inmiddels zeer belangrijke internetverbinding is contractueel belegd bij Surfnnet. De gezochte continuïteit is daar eveneens gegarandeerd. Surfnnet voorziet immers ook HBO/MBO en universiteiten van glasverbindingen en heeft daarom ook hoge veiligheidseisen geïmplementeerd LMC-VO ten volle van profiteert. Daarnaast heeft LMC-VO een eigen next generation firewall (PaloAlto) waarin verkeer van LMC-VO naar "buiten" wordt gereguleerd op basis van wensen van scholen en bijvoorbeeld het verbieden van het downloaden van uitvoerbare bestanden voor iedereen mogelijk is.
Binnen LMC-VO scholen zijn de belangrijkste hardware voorzien van dubbele stroom aansluitingen die op een aparte groep zijn aangesloten. Functioneel worden daarna datastromen van ICT verkeer van de gasten, leerlingen en medewerkers gescheiden. Leerlingen kunnen dus met hun eigen account (!) niet bij de docenten data. Deze technische scheiding in het netwerk wordt doorgevoerd in een functionele scheiding binnen de Active Directory waarin groepen van medewerkers, docenten, leerlingen beschikbaar zijn. Op basis van deze groepen wordt toegang verleend tot beschikbare data.
- g. LMC-scholen kenmerken zich door relatieve kleinschaligheid. Deze eigenschap maakt voor veel leerlingen, maar ook voor ouders/verzorgers en voor docenten, het verschil. De leerling vindt al snel zijn of haar weg binnen de school en weet bij wie hij of zij moet zijn bij vragen. Iedereen kent elkaar en op alle scholen wordt intensief contact met ouders/verzorgers erg op prijs gesteld. Daarnaast spelen docenten in op de leefwereld van de leerling. Ook helpt differentiatie in de klas om iedere leerling op zijn of haar niveau, op zijn of haar eigen tempo, zijn of haar leerdoelen te laten behalen. Door dit persoonlijke onderwijs krijgt de leerling al

doende besef van zichzelf als individu – inclusief zijn of haar passies en talenten -
maar ook als lid van een groep: onmisbaar voor zijn of haar verdere ontwikkeling.

7. Treasury verslag

Treasury dient twee doelen namelijk:

- beheersen van de financiële risico's en de reductie van de financieringskosten
- inzicht verschaffen in de omvang en samenstelling van de liquide middelen.

In 2017 is een nieuw treasurystatuut opgesteld. Hierin is rekening gehouden met de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

De algemene doelstellingen van LMC-VO voor het treasurybeleid zijn:

- o het zorgdragen voor de tijdige beschikbaarheid van de benodigde middelen tegen acceptabele condities;
- o het minimaliseren van de kosten van het verkrijgen van financiële middelen;
- o het optimaliseren van het rendement van eventuele, tijdelijk overtollige liquide financiële middelen;
- o het beheersen van financiële risico's die aan de financiële posities en geldstromen zijn verbonden;
- o het registreren van transacties in de administratie;
- o het vormen van adequate dossiers;
- o een goede interne en externe informatievoorziening over de uitvoering van het treasurybeleid;
- o het nakomen van wettelijke verplichtingen inzake bovenstaande.

Als minimum voor de solvabiliteit is een norm vastgelegd van 60%. Voor de liquiditeit is deze vastgesteld op 1,5.

LMC-VO heeft in 2018 geen gebruik gemaakt van derivaten, heeft geen geld belegd en geen leningen afgesloten.

Overtollig liquide financiële middelen zijn ondergebracht in spaarproducten die voldoen aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

LMC-VO bankiert bij de ABN/AMRO bank.

LMC-VO maakt verder bij de uitvoering van haar activiteiten gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die LMC-VO blootstellen aan krediet-, rente-, kasstroom- en liquiditeitsrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen zoals debiteuren, overige vorderingen, liquide middelen, crediteuren en overige schulden. Om deze risico's te beheersen en te beperken heeft LMC-VO procedures en gedragslijnen (waaronder een treasurystatuut) opgesteld. De instelling handelt niet in financiële derivaten.

Kredietrisico

LMC-VO loopt kredietrisico over vorderingen en liquide middelen.

Het kredietrisico op vorderingen wordt als beperkt ingeschat door een grote spreiding van de vorderingen op debiteuren waarbij significante vorderingen betrekking hebben op de gemeente en het samenwerkingsverband. De vorderingen op de gemeente en het samenwerkingsverband Koers VO hebben een zeer laag risico op oninbaarheid.

De liquide middelen hebben een laag kredietrisico en voldoen aan de eisen van de Regeling Belenen en Beleggen.

Renterisico

LMC-VO heeft per 31 december 2018 geen leningen opgenomen en loopt uit dien hoofde op dat onderdeel geen risico.

Kasstroom- en liquiditeitsrisico

Kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument in omvang zullen fluctueren. LMC-VO wordt periodiek bevoorschot door het Ministerie van OCW. Het kasstroomrisico en liquiditeitsrisico wordt daarom beperkt geacht door de spreiding van de betalingen in relatie tot de inkomsten. Daar komt nog bij dat de banktegoeden direct opeisbaar zijn.

Prijsrisico

LMC-VO loopt geen specifieke prijsrisico's.

Ondertekening voorzitter College van Bestuur

M.T. Otto

8. Verslag van de Raad van Toezicht

Inleiding

De Raad van Toezicht voert het intern toezicht uit. Volgens de statuten bestaat de Raad van Toezicht minimaal uit vijf en maximaal uit zeven personen. Eén van de leden van de Raad van Toezicht heeft zitting in deze raad op voordracht van de GMR. Een nieuw benoemd lid, de heer C. Verbrugge, stopt in maart 2018 vanwege het aanvaarden van een functie die mogelijk strijdigheid in belangen zou kunnen opleveren. De samenstelling van de Raad van Toezicht is in 2018 verder als volgt:

- mevrouw E.M. Branderhorst, voorzitter
- mevrouw F.M. Russel
- mevrouw H.W. Vogels, vice-voorzitter
- de heer M.R.H. Broekema (op voordracht van de GMR)
- de heer J.P. van Rossum
- de heer H.H.H. Wieleman (per 1 juni 2018)

Werkwijze - taken

De werkwijze en taken van de Raad van Toezicht zijn opgenomen in de statuten en nader uitgewerkt in het reglement voor de Raad van Toezicht. Ook de profielen van de leden en de voorzitter zijn uitgewerkt in het reglement. De betreffende documenten staan op de website van LMC-VO, www.LMC-VO.nl. De Raad van Toezicht vergadert dit jaar zeven keer. De vergaderingen vinden meestal plaats op scholen. De Raad van Toezicht krijgt van de directeur van de school voorafgaand aan een vergadering informatie over de stand van zaken op de school. Er is maandelijks een gesprek tussen de voorzitter van de Raad van Toezicht en het College van Bestuur. Het College van Bestuur informeert de leden van de Raad van Toezicht per mail over de inhoud van dit gesprek. LMC-VO hanteert de governancecode "Goed onderwijsbestuur VO".

Auditcommissie

Twee leden van de Raad van Toezicht vormen de auditcommissie van de Raad van Toezicht. Deze commissie bespreekt met het College van Bestuur, eventueel samen met de controller, financiële stukken voorafgaand aan de vergadering van de Raad van Toezicht en geeft de Raad van Toezicht hier advies over. De auditcommissie heeft de mogelijkheid een gesprek te voeren met de controller buiten aanwezigheid van het College van Bestuur. Ook de controller kan hiertoe het initiatief nemen. De auditcommissie komt in 2018 vier maal bijeen en bespreekt onder meer het voorlopige resultaat over 2017, de financiële rapportages over 2018, de kaderbrief 2019, concept-jaarrekening/het jaarverslag 2017 en het accountantsverslag over 2017.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie bestaat eveneens uit twee leden van de Raad van Toezicht en heeft de taak de Raad van Toezicht te ondersteunen en te adviseren bij de aanstelling van een lid van het College van Bestuur en over bezoldigingsvraagstukken. De commissie voert verder jaarlijks een beoordelings- dan wel voortgangsgesprek met het College van Bestuur volgens een vastgestelde procedure met een 360° feedback. De remuneratiecommissie stelt voor de eigen werkzaamheden een evaluatieverslag op dat wordt besproken in de vergadering van de Raad van Toezicht.

De remuneratiecommissie adviseert in het verslagjaar de Raad van Toezicht over de bezoldiging van het lid van het College van Bestuur. Aan het eind van het jaar wordt de

beoordelingsprocedure van het College van Bestuur doorlopen. De remuneratiecommissie stelt een advies op voor de Raad van Toezicht aan de hand van deze procedure. De Raad van Toezicht bespreekt het advies in de decembervergadering.

De vergoeding van de Raad van Toezicht wordt in verschillende vergaderingen van de Raad van Toezicht besproken waarna de remuneratiecommissie aan het eind van 2018 een advies uitbrengt aan de Raad van Toezicht inzake deze vergoeding. In 2019 volgt een aanvullend advies dat leidt tot het besluit van de Raad van Toezicht om de vergoeding aan de leden van de Raad van Toezicht met terugwerkende kracht per 1 januari 2018 te verhogen.

Integraal toezicht

Het intern toezicht is integraal toezicht. Het College van Bestuur informeert de Raad van Toezicht over de stand van zaken binnen LMC-VO en over zaken en ontwikkelingen buiten de organisatie die van belang zijn voor LMC-VO tijdens vergaderingen maar ook per e-mail of eventueel per telefoon.

De Raad van Toezicht overlegt in februari 2018 met het dagelijkse bestuur van de GMR en daarna in mei met de voltallige GMR. Onderwerpen als ICT-beleid, ziekteverzuim en de structuur van de organisatie worden besproken.

ICT in het onderwijs

Het onderwerp ICT in het onderwijs komt diverse malen aan de orde in de vergadering. De Raad van Toezicht bespreekt het onderwerp ook met de GMR en de hoofden van de stafafdelingen van het stafbureau. De Raad van Toezicht wil het gebruik van ICT in het onderwijs en de kennis over ICT bij leerlingen en docenten stimuleren. Het College van Bestuur schrijft een notitie over het onderwerp. De Raad van Toezicht adviseert de notitie aan te scherpen en wijst erop dat in het bedrijfsleven goede voorbeelden te vinden zijn.

Onderwijskwaliteit

Aan de hand van de overzichten van de examenresultaten geeft de Raad van Toezicht het College van Bestuur mee om een analyse uit te laten voeren van de examenresultaten over de laatste jaren. Het College van Bestuur monitort de examenresultaten en bespreekt deze in de gesprekken met de directeurs. Het College van Bestuur geeft een toelichting op de (verbeter)plannen van de scholen in de vergadering van de Raad van Toezicht.

Kind en Onderwijs

In februari bespreekt het College van Bestuur een mogelijke samenwerking met Kind en Onderwijs, een stichting voor primair onderwijs. De Raad van Toezicht is positief over het uitvoeren van een verkenning maar wil de verschillende scenario's inzichtelijk krijgen. De besturen van de twee stichtingen overleggen diverse malen en zien voldoende redenen om een intentieverklaring op te stellen. De Raden van Toezicht staan hier positief tegenover waarop beide besturen besluiten de intentieverklaring te ondertekenen. Met begeleiding van Verus ontwikkelen de besturen een plan van aanpak onderzoek bestuurlijke samenwerking en stellen een stappenplan op. De Raden van Toezicht voeren verschillende gesprekken met elkaar. In deze gesprekken gaat de aandacht ook uit naar de nieuw te vormen Raad van Toezicht en de samenstelling van het College van Bestuur voor de eventueel gefuseerde stichting. Het College van Bestuur bespreekt met de Raad

van Toezicht de rapportages van de werkgroepen die de twee besturen als stuurgroep van het proces hebben ingesteld. De Raad van Toezicht voert onder de eigen leden en het College van Bestuur een inventarisatie uit naar hun ambities voor de eventuele, nieuw te vormen organisatie.

Overige besluiten 2018

De Raad van Toezicht besluit onder meer:

- verschillende stukken na inhoudelijke bespreking verder voor kennisgeving aan te nemen, zoals de plannen rond de master- en maatwerktrajecten, een PO-VO pilot, de analyse van de tevredenheidsonderzoeken;
- voorafgaande goedkeuring te verlenen aan een besluit van het College van Bestuur om mogelijk een van twee scholen op te heffen als een nieuw schoolgebouw beschikbaar komt;
- voorafgaande goedkeuring te verlenen aan een besluit van het College van Bestuur om het managementstatuut vast te stellen;
- een tijdelijk lid te benoemen in de auditcommissie;
- de bezoldigingsklasse van het College van Bestuur te bepalen;
- een nieuw lid te benoemen voor de Raad van Toezicht;
- leden te benoemen voor de audit- en de remuneratiecommissie;
- voorafgaande goedkeuring te verlenen aan het besluit van het College van Bestuur om het jaarverslag inclusief jaarrekening 2017 vast te stellen;
- voorafgaande goedkeuring te verlenen aan het besluit van het College van Bestuur om de strategienota 2018-2022 vast te stellen;
- voorafgaande goedkeuring te verlenen aan het besluit van het College van Bestuur om de meerjarenbegroting 2019-2021 vast te stellen.

Kwaliteit van het interne toezicht

De Raad van Toezicht zorgt voor een besteding of verhoging van de kwaliteit van het toezicht. De Raad van Toezicht voert elke twee jaar een zelfevaluatie uit. Volgens planning zal deze zelfevaluatie plaatsvinden in 2019.

Scholenbezoek

In het kader van een inwerktraject bezoeken twee nieuwe leden verschillende LMC-scholen, te weten HPC Charlois, vmbo Slinge en De Theaterhavo/vwo. In april bezoekt de Raad van Toezicht een school met een nieuw gebouw: Vak College Hillegersberg. Op de scholen spreken de leden met het management en zien zij de gebouwen. Door de bezoeken krijgt de Raad van Toezicht ook rechtstreeks informatie vanuit de scholen. In april voert de Raad van Toezicht eveneens een gesprek met enkele medewerkers van het stafbureau.

(Neven)functies - vergoeding

Een overzicht van de (neven)functies, de benoemingsdatum en datum van aftreden en de vergoeding van de leden van de Raad van Toezicht is opgenomen in de bijlagen.

Reglementen

De reglementen, de werving- en selectieprocedure en de profielen van de Raad van Toezicht staan op de website van LMC-VO, www.lmc-vo.nl.

Ondertekening voorzitter Raad van Toezicht

E.M. Branderhorst

9. Jaarrekening

9.1 Grondslagen van waarderingen van activa, passiva en resultaatbepaling

Algemeen

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2018, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2018. De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving Onderwijs (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Valuta

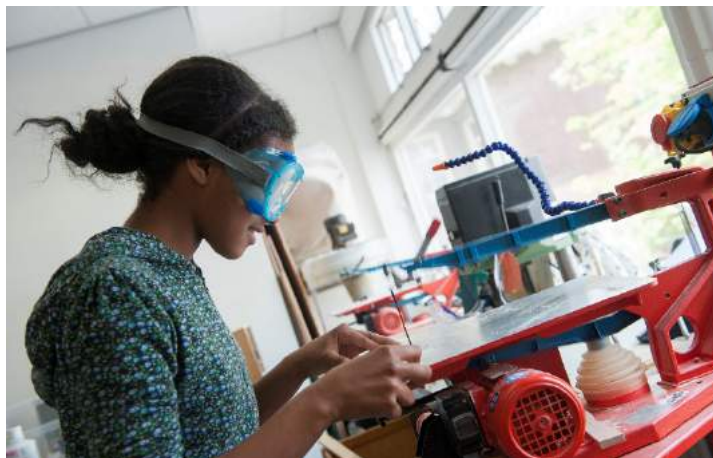
De jaarrekening is opgesteld in hele euro's, de functionele valuta van de instelling.

Waardering van activa en passiva

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor het bepalen van het resultaat, zijn de historische kosten. Voor zover niet anders vermeld worden activa en passiva opgenomen voor de nominale waarde.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Actief/verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans als een transactie (met betrekking tot het actief of de verplichting) niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of

nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen.

Verder wordt een actief of een verplichting niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip dat niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en/of betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van baten en lasten. De belangrijkste schattingen hebben betrekking op:

- de waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijnen;
- de verwachte onderhoudsuitgaven bij bepaling van de voorziening voor groot onderhoud;
- de bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Vergelijking met voorgaande jaren

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van de resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten handels- en overige vorderingen, geldmiddelen en overige financieringsverplichtingen, handelsschulden en overige te betalen posten.

Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waar (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien de instrumenten bij de vervolgwaaardering niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeverminderingen in de winst- en verliesrekening, maken eventuele direct toerekenbare transactiekosten deel uit van de eerste waardering.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Handels- en overige vorderingen

Handels- en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rekenmethode.

Afgeleide financiële instrumenten

LMC-VO maakt geen gebruik van financiële derivaten en beperkt de risico's (renterisico, kasstroomrisico en kredietrisico) door gebruik te maken van rekening-courant en spaarrekeningen, rekening houdend met de voorwaarden uit de Regeling beleggen en belenen tot 1 juli 2016 en Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 na 1 juli 2016.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet wordt gewaardeerd tegen (1) reële waarde met waardewijzigingen in de staat van baten en lasten of (2) geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde, wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte, toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de organisatie toekomend bedrag onder voorwaarden die de organisatie anders niet zou hebben overwogen of aanwijzingen dat een debiteur failliet zal gaan.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de stichting worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt LMC-VO historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als LMC-VO van oordeel is dat de huidige, economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de staat van baten en lasten.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de staat van baten en lasten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen, noodzakelijk voor het beoogde gebruik, onder aftrek van eventuele investeringssubsidies.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en vinden lineair plaats op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van in gebruik name en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij desinvestering. Op materiële vaste activa in uitvoering, vooruitbetalingen en terreinen wordt niet afgeschreven.

Gebouwen in aanbouw (inclusief uitbreidingen e.d.) waarvan de gemeente te zijner tijd de eigenaar zal worden, worden gewaardeerd voor de per balansdatum betaalde kosten, waarop niet wordt afgeschreven. De hiervoor van de gemeente ontvangen vergoedingen zijn in de balans opgenomen onder kortlopende schulden.

Na overdracht van het gebouw aan de gemeente worden de betreffende activa en passiva tegen elkaar afgeboekt. De per saldo niet vergoede kosten zullen dan worden geactiveerd en in de loop van de tijd worden afgeschreven.

Onder de materiële vaste activa zijn ook begrepen de investeringen waarvoor geen vergoeding werd ontvangen en die plaats vonden in/aan gebouwen die door het Rijk c.q. de gemeente zijn gefinancierd. Dit betreft vooral aanpassingen aan deze gebouwen.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroom genererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies

verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardevermindingsverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroom genererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardevermindingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardevermindingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardevermindingsverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen is conform de waardering beschreven onder financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de eventuele bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen gepresenteerd, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen reserves uit private middelen en reserves uit publieke middelen.

De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het bestuur.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze verplichting zelf opheffen.

Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds.

De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van de scholen en de stichting. Deze wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke lasten (in geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht).

De publieke bestemmingsreserve is gevormd conform afspraak met de vakcentrales en is bedoeld voor een eventueel sociaal plan bij gedwongen ontslagen. De reserve is in het

verleden vastgesteld op 4% van de bruto loonkosten. De bestemmingsreserve is door het bestuur aangebracht.

De private bestemmingsreserve betreft de reserve kantine en automaten. Deze wordt gevormd uit het resultaat van de op de scholen aanwezige kantines en automaten. Een batig saldo wordt aan de reserve toegevoegd, een nadelig saldo wordt aan de reserve onttrokken.

Voorzieningen

Voorzieningen worden, voor zover niet anders vermeld, gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Voorziening spaarverlof

De voorziening spaarverlof wordt opgenomen voor opgebouwde spaarverlofrechten. Verzoeken om van de regeling spaarverlof gebruik te mogen maken worden niet gehonoreerd zolang binnen LMC-VO sprake is van formatieve boventalligheid.

Voorziening jubilea

De jubileumvoorziening betreft een voorziening voor toekomstige jubileumuitkeringen. De voorziening betreft de contante waarde van de in de toekomst uit te keren jubileumuitkeringen (disconteringsvoet 2,5%; periode 15 jaar). De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen, blijfkans en leeftijd. Voor het bepalen van de contante waarde is gerekend met het verwachte maximum salaris.

Voorziening langdurig zieken

Deze voorziening is gevormd voor medewerkers die naar verwachting langere tijd niet aan het arbeidsproces deel kunnen nemen en is bepaald op basis van verwachte loonkosten over de resterende niet-werkzame periode, rekening houdend met eventuele uitkeringen.

Voorziening wachtgeld

De voorziening wachtgeld betreft een voorziening voor toekomstige uitkeringen van het eigen risico deel. De berekening is gebaseerd op een inschatting van toekomstige uitkeringsverplichtingen voor het eigen risico deel per balansdatum.

Voorziening LFBPB

De voorziening is gevormd voor de in de CAO-VO vanaf 2014 opgenomen regeling voor levensfasebewust personeelsbeleid (LFBPB). Deze kent enkele elementen die ervoor zorgen dat de werkgever rekening moet houden met kosten in de toekomst voor rechten die in de afgelopen periode zijn opgebouwd. Het gaat hierbij om het sparen van verlof. De omvang van de voorziening LFBPB wordt berekend op grond van de per balansdatum bestaande verplichting.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening wordt gevormd op basis van het actuele Meerjaren Onderhouds Plan. Bij de bepaling van de voorziening groot onderhoud ultimo 2018 is gebruik gemaakt van de tijdelijke uitzonderingsbepaling conform RJO 4, lid 1c.

Kortlopende schulden

De waardering van kortlopende schulden is toegelicht onder het hoofd "Financiële instrumenten".

Pensioenen

LMC-VO heeft op de balans geen eigen pensioenvoorziening opgenomen.

De instelling is volgens de CAO-VO aangesloten bij het ABP. De belangrijkste kenmerken van deze regelingen zijn:

- pensioengevende salarisgrondslag is middelloon
- er heeft in 2018 geen indexatie plaatsgevonden
- de dekkingsgraad van het ABP was per 31-12-2018 97,0%
- overige kenmerken zijn te vinden op www.abp.nl

Op de Nederlandse pensioenregelingen zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte, contractuele of vrijwillige basis premies aan pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen betaald door de instelling. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terug storting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Grondslag voor de resultaatbepaling

Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's zijn overgedragen.

Rijksbijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW. De ontvangen rijksbijdragen uit hoofde van de basisbekostiging worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft, volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden in beginsel direct ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord.

Een doelsubsidie waarbij een causaal verband bestaat tussen de beschikbaar gestelde subsidie en de besteding hoewel van oormerking geen sprake is, kan echter ook als specifieke exploitatiesubsidie worden aangemerkt. Voorwaarde van de RJ is wel dat de te leveren prestatie nauwkeurig is omschreven. Indien aan deze voorwaarde is voldaan wordt naar rato van de voortgang van de activiteiten (matching) de subsidie verwerkt in de staat van baten en lasten. Nog niet bestede gelden worden in dit geval per balansdatum verantwoord onder de overlopende passiva.

Overige overheidsbijdragen en -subsidies

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen, verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet zijn verstrekt door het Ministerie van OCW, gemeenten, provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten (waaronder ouderbijdragen) worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het jaar zijn gespreid.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de CAO-VO 2016-2017 en CAO-VO 2018-2019 uitbetaald. De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de stichting.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte, toekomstige gebruiksduur van het actief.

Belastingen

LMC-VO is vrijgesteld voor het voldoen van vennootschapsbelasting. Er is geen sprake van commerciële activiteiten. LMC-VO is niet BTW plichtig waardoor BTW als last wordt verantwoord.

Leasing

De stichting kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een lease-overeenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Financiële leases

Als de stichting optreedt als lessee in een financiële lease, wordt het leaseobject (en de daarmee samenhangende verplichting) bij de aanvang van de leaseperiode in de balans verwerkt tegen de reële waarde van het leaseobject of, indien deze lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Beide waardes worden bepaald op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst. De toegepaste rentevoet bij de berekening van de contante waarde is de impliciete rentevoet. Indien deze rentevoet

praktisch niet te bepalen is, wordt de marginale rentevoet gehanteerd. De initiële directe kosten worden opgenomen in de eerste waardering van het leaseobject.

De grondslagen voor de vervolgwaardering van het leaseobject zijn beschreven onder het hoofd Materiële vaste activa. Als geen redelijke zekerheid bestaat dat de stichting eigenaar van een leaseobject zal worden aan het einde van de leaseperiode, wordt het object afgeschreven over de kortste termijn van de leaseperiode of de gebruiksduur van het object. De minimale leasebetalingen worden gesplitst in rentelasten en aflossing van de uitstaande leaseverplichting. De rentelasten worden gedurende de leaseperiode zodanig toegerekend aan elke periode dat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet over de resterende netto-verplichting met betrekking tot de financiële lease. Voorwaardelijke leasebetalingen worden als last verwerkt in de periode dat aan de voorwaarden tot betaling wordt voldaan.

Operationele leases

Als de stichting optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de staat van baten en lasten gebracht.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Grondslagen kasstroomoverzicht

In samenhang met de balans en de staat van baten en lasten moet het kasstroomoverzicht bijdragen aan het inzicht in de financiering, liquiditeit, de solvabiliteit en het vermogen van de instelling om geldstromen te genereren.

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij de indirecte methode wordt het resultaat (saldo van baten en lasten) als basis genomen.

Dit overzicht geeft weer waaraan de in de verslagperiode beschikbaar gekomen gelden zijn besteed.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van financial leasing zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

Bepaling reële waarde

Een aantal grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening vereist de bepaling van de reële waarde van zowel financiële als niet-financiële activa en verplichtingen. Voor waarderings- en informatieverschaffingsdoeleinden is de reële waarde op basis van de volgende methoden bepaald. Indien van toepassing, wordt nadere informatie over de uitgangspunten voor de bepaling van de reële waarde vermeld bij het onderdeel van deze toelichting dat specifiek op het betreffende actief of de betreffende verplichting van toepassing is.

De reële waarde van financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije markttrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Financiële instrumenten

Algemeen

LMC-VO maakt bij de uitvoering van haar activiteiten gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die LMC-VO blootstellen aan krediet-, rente-, kasstroom- en liquiditeitsrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen zoals debiteuren, overige vorderingen, liquide middelen, crediteuren en overige schulden. Om deze risico's te beheersen en te beperken heeft LMC-VO procedures en gedragslijnen (waaronder een treasurystatuut) opgesteld. De instelling handelt niet in financiële derivaten.

Kredietrisico

LMC-VO loopt kredietrisico over vorderingen en liquide middelen.

Het kredietrisico op vorderingen wordt als beperkt ingeschat door een grote spreiding van de vorderingen op debiteuren waarbij significante vorderingen betrekking hebben op het samenwerkingsverband. De vorderingen op het samenwerkingsverband Koers VO heeft een zeer laag risico op oninbaarheid.

De liquide middelen hebben een laag kredietrisico en voldoen aan de eisen van de Regeling beleggen en belenen tot 1 juli 2016 en Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 na 1 juli 2016.

Renterisico

LMC-VO heeft per 31 december 2018 geen leningen opgenomen en loopt uit dien hoofde op dat onderdeel geen risico.

Kasstroom- en liquiditeitsrisico

Kasstroomrisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument in omvang zullen fluctueren. LMC-VO wordt periodiek bevoorschot door het Ministerie van OCW. Het kasstroomrisico en liquiditeitsrisico wordt daarom beperkt geacht door de spreiding van de betalingen in relatie tot de inkomsten. Daar komt nog bij dat de banktegoeden direct opeisbaar zijn.

Het aantal uitstaande crediteuren bedraagt per 31 december 2018: 457, waarvan zeven met een creditsaldo. Hiervan ligt bij drie crediteuren de schuld tussen de € 50K en € 75K en bij vijf crediteuren is de vordering bij LMC-VO boven de € 75K.

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde ervan.

9.2 Balans per 31 december 2018

(na verwerking resultaatbestemming)

		31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
1	ACTIVA				
1.2	<u>Materiële vaste activa</u>				
1.2.1	Gebouwen en terreinen	13.522.430		12.266.788	
1.2.2	Inventaris en apparatuur	7.880.163		7.411.328	
1.2.3	Andere bedrijfsmiddelen	18.180		11.016	
1.2.4	In uitvoering en vooruitbetalingen	325.250		99.284	
			21.746.024		19.788.418
1.5	<u>Vorderingen</u>				
1.5.1	Debiteuren	201.746		456.031	
1.5.2	OCW	56.500		0	
1.5.5	Studenten/deelnemers/cursisten	326.206		144.053	
1.5.6	Overige overheden	1.405.292		323.222	
1.5.8	Overlopende activa	924.146		636.044	
			2.913.890		1.559.350
1.7	<u>Liquide middelen</u>				
1.7.1	Kasmiddelen	17.096		22.819	
1.7.2	Tegoeden op bankrekeningen	3.410.248		5.035.118	
1.7.3	Deposito's	16.072.626		16.072.461	
1.7.4	Overige	2.321		1.173	
			19.502.291		21.131.572
	Totaal Activa		44.162.205		42.479.339

		31-12-2018		31-12-2017	
		€	€	€	€
2	PASSIVA				
2.1	<u>Eigen vermogen</u>				
2.1.1	Algemene reserve	19.460.797		21.486.447	
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	1.900.000		1.900.000	
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	247.448		230.004	
			21.608.245		23.616.451
2.2	<u>Voorzieningen</u>				
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	3.355.070		2.879.740	
2.2.3	Overige voorzieningen	6.562.139		5.740.854	
			9.917.210		8.620.594
2.4	<u>Kortlopende schulden</u>				
2.4.3	Crediteuren	1.932.761		1.872.936	
2.4.4	OCW (kortlopende schulden)	85.412		92.919	
2.4.7	Belastingen en premies sociale verz.	2.872.908		2.778.586	
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	0		821	
2.4.9	Overige kortlopende schulden	46.576		201.291	
2.4.10	De overlopende passiva	7.699.093		5.295.741	
			12.636.751		10.242.295
	Totaal Passiva		44.162.205		42.479.339

9.3 Staat van Baten en Lasten 2018

Staat van baten lasten

	2018	begroot 2018	2017
	€	€	€
Baten			
3.1 Rijksbijdragen	79.115.757	75.240.774	75.232.887
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	3.446.591	3.911.483	3.867.918
3.5 Overige baten	4.572.075	4.456.698	4.684.286
<u>Totaal baten</u>	<u>87.134.423</u>	<u>83.608.955</u>	<u>83.785.092</u>
Lasten			
4.1 Personeelslasten	70.056.325	65.927.800	68.386.775
4.2 Afschrijvingen	2.413.219	2.613.530	2.395.546
4.3 Huisvestingslasten	7.451.029	7.414.366	7.399.745
4.4 Overige lasten	9.289.731	10.418.597	9.235.416
<u>Totaal lasten</u>	<u>89.210.304</u>	<u>86.374.293</u>	<u>87.417.482</u>
Saldo baten en lasten	<u>(2.075.882)</u>	<u>(2.765.339)</u>	<u>(3.632.390)</u>
Overige baten en lasten			
5 Financiële baten en lasten	(67.675)	-	(82.203)
Exploitatieresultaat	<u>(2.008.206)</u>	<u>(2.765.339)</u>	<u>(3.550.187)</u>

9.4 Kasstroomoverzicht 2018

		2018	2017
		t/m December	t/m December
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>			
Saldo Baten en Lasten	(2.075.882)		(3.632.390)
Aanpassingen voor:			
4.2 Afschrijvingen	2.413.219		2.395.546
2.2 Mutaties voorzieningen	1.296.616		1.140.556
Veranderingen in vlottende middelen			
1.5 Vorderingen (-/-)	(1.354.540)		(357.191)
2.4 Schulden	2.394.457		(1.803.857)
Totaal Kasstroom uit bedrijfsoperaties	2.673.871		(2.257.336)
5.1 Onvangen interest	80.992		92.222
5.5 Betaalde interest (-/-)	(13.317)		(10.018)
	67.675		82.203
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		2.741.546	(2.175.133)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
1.2 Investerings in materiële vaste activa (-/-)	(4.396.444)		(2.104.610)
1.2 Desinvesteringen in materiële vaste activa	25.618		542.726
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten		(4.370.826)	(1.561.884)
Mutaties liquide middelen		(1.629.281)	(3.737.017)
Verloop geldmiddelen:			
Stand liquide middelen per 01-01	21.131.572		24.868.589
Mutaties boekjaar liquide middelen	(1.629.281)		(3.737.017)
Stand liquide middelen per 31-12	19.502.291		21.131.572

9.5 Toelichting op de onderstaande posten van de balans

ACTIVA

1.2 Materiele vaste activa

Schoolgebouwen:

LMC-VO is voor het grootste deel alleen juridisch eigenaar van de schoolgebouwen. Het economisch claimrecht ligt bij de gemeente. Dit betekent dat bij buitengebruikstelling het gebouw om niet dient te worden overgedragen aan de gemeente. Van twee gebouwen is LMC-VO volledig eigenaar (dus zowel juridisch als economisch) en van één gebouw voor een deel te weten:

Gijsbert Karel van Hogendorp	Mathenesserdijk 455 te Rotterdam
Het Lyceum Rotterdam	Beukelsdijk 91 te Rotterdam
Lucia Petrus MAVO (deel)	Stationssingel 70 te Rotterdam

Activagroepen	Aanschafprijs 1-1-2018	Cum. Afschrijving 1-1-2018	Boekwaarde 1-1-2018	mutaties	Inves- teringen 2018	Afschrijving 2018	Desin- vestering 2018	Cum. Afschrijving Desinvestering 2018	Aanschafprijs 31-12-2018	Afschrijving 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2018
Immateriële activa											
Software	227.339	136.060	91.279	-	12.578	24.108	-	-	239.917	160.168	79.749
Totaal immateriële activa	227.339	136.060	91.279	-	12.578	24.108	-	-	239.917	160.168	79.749
Materiële vaste activa											
Terreinen	602.552	-	602.552	-	-	-	-	-	602.552	-	602.552
Gebouwen	1.513.832	379.465	1.134.367	-	-	37.812	-	-	1.513.832	417.278	1.096.554
Verbouwingen	14.697.786	4.167.917	10.529.870	55.563	1.958.712	697.138	23.682	-	16.688.379	4.865.055	11.823.324
Totaal gebouwen en terreinen	16.814.170	4.547.382	12.266.788	55.563	1.958.712	734.950	23.682	-	18.804.763	5.282.332	13.522.430
Inventaris en apparatuur	2.695.026	1.567.363	1.127.663	-	332.322	277.719	-	-	3.027.348	1.845.082	1.182.267
Machines en installaties	885.336	452.048	433.288	27.126	107.645	53.326	-	-	1.020.107	505.374	514.732
Schoolmeubilair	5.175.634	2.773.022	2.402.612	6.299	264.047	277.865	1.959	577	5.444.021	3.050.310	2.393.711
Kantoormeubilair	1.709.268	945.057	764.211	5.127	238.111	153.974	554	-	1.951.953	1.099.031	852.922
ICT	7.523.448	4.931.173	2.592.275	5.169	1.144.830	885.492	-	-	8.673.447	5.816.664	2.856.782
Totaal inventaris en apparatuur	17.988.712	10.668.662	7.320.050	43.721	2.086.955	1.648.375	2.513	577	20.116.875	12.316.461	7.800.414
Vervoersmiddelen	38.526	27.509	11.016	-	12.950	5.786	10.675	10.675	40.801	22.620	18.180
Totaal overige materiële activa	38.526	27.509	11.016	-	12.950	5.786	10.675	10.675	40.801	22.620	18.180
Totaal materiële activa	34.841.407	15.243.554	19.597.854	99.284	4.058.616	2.389.111	36.870	11.252	38.962.438	17.621.413	21.341.025
Onderhanden werk	99.284	-	99.284	-99.284	325.250	-	-	-	325.250	-	325.250
TOTAAL	35.168.030	15.379.614	19.788.417	-0	4.396.444	2.413.219	36.870	11.252	39.527.605	17.781.581	21.746.024

Bij de verbouwingen is in 2018 zichtbaar geïnvesteerd omdat een aantal scholen aan hun profilering hebben gewerkt. De investeringen in ICT (en leermiddelen) zijn iets hoger dan in 2017 en bestaan voornamelijk uit digiborden, desktops/servers, laptops en netwerkbekabeling.

In de materiële vaste activa is een post "onderhanden werk" opgenomen. Het betreft hier kosten voor projecten die over de jaarafsluiting heen lopen. Activering vindt plaats op het moment dat het project is afgesloten.

Onder de materiële vaste activa is op de balans (bladzijde 58) de immateriële activa verantwoord. In 2019 wordt dit apart gespecificeerd.

De afschrijvingstermijnen per activagroep zijn:

Activagroep	Afschrijvings- termijn in jaren	Afschrijvings- percentage per jaar
Gebouwen	40	2,5
Verbouwingen	25	4
Machines & installaties	20	5
Machines & installaties, o.a. beveiliging	5	20
Inventaris en apparatuur	5	20
Gymzaalinrichting	10	10
Stoffering	10	10
Natuurk/Scheik/Biologie	10	10
Kantoormeubilair & inventaris	10	10
Schoolmeubilair & inventaris	15	6,7
ICT digitale apparatuur / netwerkbekabeling	10	10
ICT digitale apparatuur; 5jr (zoals desk-tops)	5	20
ICT digitale apparatuur; 3 jr (laptops en tablets)	3	33,3
ICT software	5	20
Vervoermiddelen	5	20

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is bijvoorbeeld sprake in geval van eigen investeringen. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Voor kosten voor periodiek groot onderhoud is een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen aan de passiefzijde van de balans.

Voor verkoop beschikbare vaste activa wordt gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde. In 2018 is geen sprake van impairment.

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
1.5 Vorderingen		
1.5.1 Debiteuren	201.746	456.031
1.5.2 OCW/LNV	56.500	0
1.5.5 Ouderbijdragen	326.206	144.053
1.5.6 Overige overheden	1.405.292	323.222
1.5.8 Overlopende activa	924.146	636.044
Vorderingen	2.913.890	1.559.350

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar. De vordering op overige overheden betreft door de gemeente toegekende subsidies en nog af te rekenen subsidiebijdragen. Deze toename wordt veroorzaakt doordat vanaf 2018 niet meer gesaldeerd wordt met de overige schulden aan gemeente. De overlopende activa betreft verrekeningen met personeel, vooruitbetaalde kosten zoals licentiekosten en verzekeringspremies.

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
1.7 Liquide middelen		
1.7.1 Kasmiddelen	17.096	22.819
1.7.2 Tegoeden op bankrekeningen	3.410.248	5.035.118
1.7.3 Deposito's	16.072.626	16.072.461
1.7.4 Overige	2.321	1.173
Liquide middelen	19.502.291	21.131.572

LMC-VO bankiert bij de ABN/AMRO bank. De liquide middelen staan ter vrije beschikking op € 78.010 die is af gegeven voor een garantie (zie ook blz. 65). De post opgenomen onder "overige" betreft uitstaande voorschotten. De liquide middelen zijn in 2018 gedaald vanwege het negatieve resultaat.

PASSIVA

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
2.1 Eigen vermogen		
2.1.1 Algemene reserve	19.460.797	21.486.447
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	1.900.000	1.900.000
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	247.448	230.004
Eigen vermogen	21.608.245	23.616.451

De bestemmingsreserve publiek is gevormd conform afspraak met de vakcentrales en is bedoeld voor een eventueel sociaal plan bij gedwongen ontslagen. De private bestemmingsreserve betreft de reserve kantine en automaten.

Op grond van het voorstel resultaatbestemming komt een deel van het resultaat ten gunste van de bestemmingsreserve privaat (€ 17.444) waarmee ten laste van de algemene reserve een bedrag van € 2.025.650 komt.

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
2.2 Voorzieningen		
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	3.355.070	2.879.740
2.2.3 Overige voorzieningen	6.562.139	5.740.854
Voorzieningen	9.917.210	8.620.594

Voorziening groot onderhoud: het meerjarenonderhoudsplan is bijgesteld. Nieuwe locaties zijn toegevoegd (oude locaties geschrapt) en de jaarlijks aan de gemeente te betalen vaste onderhoudskosten voor de Unielocatie (Montessoriweg) en de Maashavenweg zijn uit het plan gehaald. Deze kosten worden in het vervolg direct ten laste van de exploitatie geboekt. Hierdoor kan volstaan worden met een dotatie € 2 miljoen per jaar. Er waren kosten in het plan opgenomen die niet uitgegeven zijn. Hierdoor groeit de voorziening naar € 6,6 miljoen per december 2018.

Voorzieningen	Stand per 31-12-2017	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Stand per 31-12-2018	Kortlopend < 1 jaar	Langlopend < 1 jaar
	€	€	€	€	€	€	€
Jubilea	661.412	100.000	68.904	86.474	606.034	26.759	579.275
Spaarverlof	164.307	0	19.852	77.153	67.302	26.512	40.790
Langdurig zieken	397.139	759.802	431.461		725.480	575.910	149.570
Wachtgeld	644.294	763.881	316.769		1.091.406	286.978	804.428
Levensfasebew.pers.bel. LPB	1.012.588	449.825	597.563		864.850	86.485	778.365
Voorziening groot onderhoud	5.740.854	2.000.000	1.178.715		6.562.139	1.633.535	4.928.604
Totaal	8.620.594	4.073.508	2.613.264	163.627	9.917.211	2.636.179	7.281.032

2.4 Kortlopende schulden

		31-12-2018	31-12-2017
2.4	Kortlopende schulden	€	€
2.4.3	Crediteuren	1.932.761	1.872.936
2.4.4	OCW	85.412	92.919
2.4.7	Belastingen en premies sociale verz.	2.872.908	2.778.586
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	0	821
2.4.9	Overige kortlopende schulden	46.576	201.291
2.4.10	De overlopende passiva	7.699.093	5.295.741
	Kortlopende schulden	12.636.751	10.242.294
Uitsplitsing			
2.4.7.1	Loonheffing	(596.840)	2.428.111
2.4.7.2	Omzetbelasting	3.141	952
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	3.466.607	349.524
	Belasting en premies sociale verz.	2.872.908	2.778.586
2.4.9.2	Overige kortlopende schulden	46.576	201.291
	Overige kortlopende schulden	46.576	201.291
2.4.10.1	Vooruitontvangen ouderbijdragen	478.523	497.177
2.4.10.2	Vooruitontvangen subsidie OCW	1.856.272	1.455.736
2.4.10.4	Vooruitontvangen termijnen	105.736	300.110
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	2.638.470	2.574.887
2.4.10.8	Overig	2.620.093	467.832
	Overlopende passiva	7.699.093	5.295.741

Alle schulden hebben een looptijd korter dan een jaar.

De schuld aan OCW betreft nog in rekening te brengen uitkeringskosten over de maanden oktober tot en met december en een terug te betalen bedrag aan verlofsubsidie. De loonheffing en sociale premies vormen samen de schuld aan Belastingdienst die in januari 2019 betaald is.

Bij de overige kortlopende schulden stonden projectfacturen (klimaatinstallaties Toorop MAVO) geparkeerd die op afrekening wachten. Inmiddels is dit gecorrigeerd naar onderhanden werk.

De vooruitontvangen subsidie van OCW heeft betrekking op het deel prestatiebox dat in 2019 zal worden uitgevoerd en nog te besteden verlofsubsidie. Vooruit ontvangen termijnen is een correctieboeking op verzoek van de onafhankelijke accountant.

Bij de schuld inzake vakantiegeld, -dagen en bindingstoelage is in 2017 voor het eerst een bedrag opgenomen van € 371K voor de verlofdagen die het OOP aan het eind van het jaar nog open heeft staan. In 2018 blijkt uit de analyse dat het saldo per 2018 iets lager uitkomt (€ 25K).

De overige overlopende passiva betreffen onder andere enkele goede doelen waarvoor geld is ingezameld, de reservering voor te betalen kosten kinderopvang en pensioen in het kader van LFBPB, nog te betalen huur gymnastiekzalen, reservering voor eigen risicodrager arbeidsongeschiktheidsverzekering en overige kosten. In deze post zijn vanaf 2018 ook de schulden aan overige overheden opgenomen. Voorheen werden deze gesaldeerd bij overige vorderingen (1.5.6).

9.6 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Leverancier	Korte omschrijving	basiscontract		verlengd tot	contractwaarde per jaar	1-5 jaar			
		Aanvangsdatum	Einddatum			2019 < 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	
CSU Cleaning	Schoonmaakcontract	1-11-2014	1-11-2017	1-11-2019	€ 162.928	€ 135.773	nvt	nvt	
Dolmans Facilitaire Diensten BV	Schoonmaakcontract	1-11-2014	1-11-2017	1-11-2019	€ 370.855	€ 309.046	nvt	nvt	
Westerveld	Schoonmaakcontract	1-11-2014	1-11-2017	1-11-2019	€ 458.429	€ 382.024	nvt	nvt	
DVEP Energie	Elektriciteit	1-1-2015	31-12-2020		naar verbruik		nvt	nvt	
Eneco	Aardgas	1-1-2015	31-12-2020		naar verbruik		nvt	nvt	
Van Dijk Educatie	Leermiddelen	9-2-2015	onbepaald		€		nvt	nvt	
Hellemans Consultancy BV	Leermiddelen	1-3-2015			€		nvt	nvt	
A&C Presentations	"EnergievoorScholen" -project	1-1-2015	31-12-2020		€		nvt	nvt	
Scholten Awater	Presentatiemiddelen	1-6-2015	1-6-2017	1-6-2019	€ 180.000	€ 90.000	aanbesteding	nvt	
Konika Minolta	Hardware	1-6-2015	1-6-2017	1-6-2019	€ 600.000	€ 300.000	aanbesteding	nvt	
stichting Jeugdtheater hofplein	multifunctionals	1-9-2015	1-9-2019		€ 141.882	€ 94.588	nvt	nvt	
stichting ouderenhuisvesting Rotterdam	Lesruimte Pieter de hoochweg 222	1-8-2016	31-12-2023		€ 201.590	€ 201.590	€ 604.770	nvt	
Historische Gebouwen Rotterdam B.V.	Woonzorgcomplex De Schans Rotterdam	1-6-2008	31-5-2023		€ 45.960	€ 46.101	€ 184.404	nvt	
Medprevent	Huurovereenkomst Westzeedijk 497	1-2-2010	30-9-2020		€ 270.658	€ 311.668	€ 233.751	nvt	
Graydon Nederland BV	Samenwerkings overeenkomst BHV cursus	29-9-2010	onbepaald	31-12-2019	naar verbruik		nvt	nvt	
Stedin Meetbedrijf B.V.	Krediet informatie	14-12-2011	31-12-2013	31-12-2019	€ 99	€ 120	nvt	nvt	
CVO	huur gas/e meter ind telemetrie unieleoc	12-11-2015	11-11-2020		€ 1.270	€ 1.270	€ 1.164	nvt	
gemeente Rotterdam	Huurovereenkomst Henegouwerplein	1-9-2014	31-8-2019		€ 118.164	€ 79.972	nvt	nvt	
gemeente Rotterdam	Huur aula henegouwerplein	1-1-2015	31-8-2019		*		nvt	nvt	
NIC Best Deal B.V.	3-partijen overeenkomst unieleocatie	1-8-2015	31-7-2052		€ 247.500	€ 247.500	€ 1.237.500	€ 8.662.500	
Stedin Meetbedrijf B.V.	huurovereenkomst Enk	1-8-2015	31-7-2052		€ 156.526	€ 159.196	€ 636.784	€ 159.196	
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.	Gebruiksrecht bestelservice	1-8-2015	31-7-2017		€ 83.523	€ 85.798	€ 50.049	nvt	
	huur slaak	22-4-1999	onbepaald	31-12-2019	€ 578	€ 1.000	nvt	nvt	
	huur gas en electrameters	1-10-2015	30-9-2017		€ 68.117	€ 69.972	€ 52.479	nvt	
	huur gas en electrameters	18-12-2014	17-12-2019		€ 28.040	€ 28.040	€ 4.673	nvt	
	accountantsdienstverlening	2-11-2017	1-11-2020		€ 84.700	€ 84.700	€ 84.700	nvt	
Overzicht Garanties									
Omschrijving	Op naam van	Aanvang	Looptijd Bank	Garantie					
123,71,83,090	Historische Gebouwen Rotterdam	1-2-2010	10 jaar ABNAMRO	€ 78.020					

Op basis van artikel 5 van de regeling "Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs" (kenmerk WJZ-2005/54063802) is het toegestaan een vordering op te nemen op het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen van maximaal 7,5% van de personele lumpsum van het boekjaar. Deze vordering kan worden geïnd bij discontinuïteit c.q. opheffing van de instelling. Daarmee is sprake van een voorwaardelijke vordering. LMC-VO gaat uit van "going concern" en heeft deze vordering daarom niet opgenomen op de balans van de stichting maar onder de niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen.

De voorwaardelijke vordering op het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft ultimo 2018 een waarde van € 4.292.610.

9.7 Verantwoording regelingen OCW subsidies

G1 Verantwoording van subsidies waarvan het eventuele overschot wordt toegevoegd aan de lumpsum

Omschrijving	Toewijzing		De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking	
	Kenmerk	datum	geheel uitgevoerd en afgerond	nog niet geheel afgerond
			aankruisen wat van toepassing is	
Subsidie zij-instroom	781842-1	20-10-2016	X	
Subsidie zij-instroom	778329-1	20-10-2016	X	
Subsidie zij-instroom	863760-1	19-12-2017	X	
Subsidie zij-instroom	935834-1	20-11-2018		X
Subsidie voor studieverlof	929680-1	20-9-2018		X
Subsidie voor studieverlof	929682-1	20-9-2018		X
Subsidie voor studieverlof	929817-1	20-9-2018		X
Subsidie voor studieverlof	929865-1	20-9-2018		X
Subsidie voor studieverlof	929929-1	20-9-2018		X
Subsidie voor studieverlof	930003-1	20-9-2018		X
Subsidie voor studieverlof	930922-1	22-10-2018		X
Subsidie voor studieverlof	933850-1	20-11-2018		X
Subsidie voor studieverlof	940979-1	19-12-2018		X
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	923517-2	19-12-2018		X
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	923744-2	19-12-2018		X
Aanvullende bekostiging technisch VMBO	923906-2	19-12-2018		X
Lente-/zomerschool	LENZO18070	14-5-2018	X	
Lente-/zomerschool	LENZO18185	14-5-2018	X	
Doorstroomprogramma po-vo	DPOVO18042	30-8-2018		X

9.8 Toelichting op de onderliggende posten van de staat van baten en lasten

	2018	begroot 2018	2017
	€	€	€
3.1 Rijksbijdragen			
3.1.1 Rijksbijdrage OCW/LNV	65.661.330	63.564.105	63.175.846
3.1.2 Overige subsidies OCW	12.540.157	11.676.668	12.057.042
Ontvangen doorbetalingen			
3.1.3 rijksbijdrage SWV	914.269	-	-
Rijksbijdrage	79.115.757	75.240.774	75.232.887
3.2 Overige overheidsbijdragen en - subsidies			
Gemeentelijke bijdragen en			
3.2.1 subsidies	3.164.982	2.983.934	2.863.459
3.2.2 Overige overheidsbijdragen	281.609	927.549	1.004.460
Overige overheidsbijdragen en - subsidies	3.446.591	3.911.483	3.867.918
3.5 Overige baten			
3.5.1 Verhuur	83.384	103.250	106.441
3.5.2 Detachering personeel	687.445	646.610	651.777
3.5.5 Ouderbijdragen	1.219.131	1.319.837	1.031.280
3.5.6 Overige (overige baten)	2.582.115	2.387.001	2.894.788
Overige baten	4.572.075	4.456.698	4.684.286

Categorie 3.1.1 betreft de lumpsum vergoeding voor personeel en materieel. Het resultaat is hoger dan begroot vanwege de stijging van de GPL-bedragen met 2,35% in verband met de loonsverhoging die in 2018 is toegekend en de verhoging van de pensioenpremie met 1%. De subsidie is in 2018 hoger dan in 2017 vanwege een lichte stijging van het aantal leerlingen per 1 oktober 2017 t.o.v. 2016.

Daarnaast vallen de leerlingen die op 1 oktober korter dan één jaar in Nederland zijn onder de regeling nieuwkomers (3.1.2). Op basis van deze regeling kan op vier peilmomenten in het jaar subsidie worden aangevraagd voor de leerlingen die korter dan één jaar (cat. 1) of tussen de één en twee jaar (cat. 2) in Nederland verblijven en vreemdeling zijn in het kader van artikel 1 van de Vreemdelingenwet 2000.

De subsidie passend onderwijs van Koers VO wordt in 2018 verantwoord in rubriek 3.1.3 'Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage samenwerkingsverband'. Dit op verzoek van de onafhankelijke accountant en verklaart de verschillen met begroting 2018 en 2017.

De overige subsidies OCW betreffen de volgende toekenningen:

3.1.2 Overige subsidies OCW

	2018	2017
	€	€
Functiemix	1.387.923	1.383.181
Gratis lesmateriaal	2.463.972	2.392.409
Leerplusarrangement	3.455.090	3.455.090
Maatwerk nieuwkomers	2.304.370	2.482.625
Prestatiebox 2018	2.189.068	1.849.139
Prestities. VSV 2019 vast	139.387	104.023
Verlofsubsidie	209.703	190.941
Lente- zomerscholen	194.400	126.500
Zij-instromers	17.024	34.734
Korte opleidingstrajecten vmbo docenten	-	38.400
Curpovo	29.399	-
Doorstroomprogramma's po-vo	47.083	-
Doorstroomprogramma's vmbo-mbo/havo	80.500	-
Aanvullende bekostiging Technisch VMBO	22.236	-
Totaal	12.540.157	12.057.042

Door de stijging van het aantal leerlingen zijn de meeste subsidies verhoogd. Ook is meer subsidie aangevraagd voor met name lentescholen. Deze subsidie is bedoeld om leerlingen tussentijds "bij te spijkeren".

De subsidie voor nieuwkomers wordt hieronder weergegeven. Het aantal leerlingen dat is opgevangen op de peilmomenten en de bijbehorende financiering is:

1 januari				1 april			1 juli			1 oktober	
aantal leerlingen				aantal leerlingen			aantal leerlingen			leerlingen	
cat 1	cat 2	bedrag		cat 1	cat 2	bedrag	cat 1	cat 2	bedrag	cat 1	bedrag
02VG08	56	22	178.867	73	15	219.145	85	9	246.491	80	223.310
02VG10	47	34	166.044	57	25	184.733	57	16	175.508	96	267.972
17YF	53	43	192.018	58	17	179.324	57	13	172.433	55	153.525
Totaal	156	99	536.929	188	57	583.203	199	38	594.433	231	644.806

Categorie 1: op peilmoment korter dan een jaar in Nederland

Categorie 2: op peilmoment tussen de één en twee jaar in Nederland

3.2.1. Gemeentelijke bijdragen

De subsidie heeft betrekking op de uitvoering van het programma Leren Loont! waarin is opgenomen de lerarenbeurs in het kader van de Rotterdam Cao en een vergoeding voor de huur van de panden aan de Pieter de Hoochweg en de Mathenesserdijk. Ook hier zorgt de stijging van het aantal leerlingen voor meer subsidie.

3.2.2 Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen zijn de toegekende ondersteuningsbedragen vanuit het samenwerkingsverband Koers VO opgenomen. Eind van het kalenderjaar heeft het bestuur van Koers VO na raadpleging van de leden besloten de bedragen voor de ondersteuning te verhogen.

Daarnaast is hier voor ruim € 246K aan ESF-subsidie gerealiseerd bij de praktijkscholen.

3.5.6. Overige (overige baten)	2018	2017
	€	€
Leermiddelen	198	20.549
Opbrengsten kantine	264.480	274.493
Bijzondere baten	10.054	1.796
Horecavakschool keuken/restaurant	75.477	64.672
Bijdrage van Koers VO en scholen aan OPDC	1.808.665	1.514.039
Expertisecentrum baten	35.612	85.755
Stg Rotterdam Sportsupport	21.803	42.086
Vrijval gelden	9.076	612.399
OSR	145.179	99.572
Div.projecten (PO-VO, Erasmus Plus e.d.)	122.986	
Div. ontvangsten met twk (ABP, Belastingdienst, Aegon)	41.401	157.000
Uit WIS: Huur- Koop Ipad Roncalli Mavo 2018-2019	10.469	
Overig	36.715	22.427
Totaal	2.582.115	2.894.788

Nieuw zijn de geïnde gelden via WIS voor het gebruik van de Ipads bij één van de scholen. De projecten betreffen uitwisselingsprojecten Erasmus Plus, Nuffic en/of verdere, kleinere incidentele projecten zoals Talentenklas PO-VO en Cultuurparticipatie FDS.

Bij eliminatie vindt de afwikkeling van de intern verstuurd facturen plaats omdat anders de omzet van LMC-VO kunstmatig hoger zou zijn. Resultaattechnisch heeft dit geen consequenties.

LASTEN

De kosten voor lonen en salarissen zijn hoger dan het budget 2018. Dit heeft hoofdzakelijk te maken met de stijging van de loonkosten. Daar staat een hogere GPL en dus meer subsidie tegenover.

De uitkeringen van het UWV voor vergoeding bij zwangerschap betroffen 0,6 mln. Het prognosticeren hiervan is lastig.

	2018	begroot 2018	2017
	€	€	€
Uitsplitsing			
4.1.1.1 Brutolonen en salarissen	45.999.239	58.474.388	47.384.540
4.1.1.2 Sociale lasten	6.036.778	-	6.905.186
4.1.1.3 Pensioenpremies	9.570.509	-	6.810.705
Lonen en salarissen	61.606.526	58.474.388	61.100.431
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	2.073.507	94.000	390.000
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	4.250.436	3.732.243	3.355.620
4.1.2.3 Overige personele lasten	2.735.184	3.702.170	3.860.337
Overige personele lasten	9.059.127	7.528.413	7.605.957
4.1.3 Af: uitkeringen	(609.328)	(75.000)	(319.613)
Uitkeringen	(609.328)	(75.000)	(319.613)

In de toename van de wachtgeldvoorziening is de accountantscorrectie uit 2017 verwerkt. Aan de voorziening langdurig zieken is fors gedoteerd omdat een aantal langdurig zieken geen herstel heeft laten zien. Ook is er een aantal zieken bij gekomen. De voorziening LFBPB neemt per saldo af omdat er een her-rubricering met overlopende passiva heeft plaatsgevonden. In 2018 is een correctie doorgevoerd omdat per abuis kosten voor vervanging (inhuur) onder Lonen en Salarissen werden gerubriceerd. Deze zijn nu toegevoegd aan categorie 4.1.2.2.

De kosten voor extern personeel zijn beduidend hoger dan zowel de begroting als in vergelijking met 2017. Het wordt moeilijker om tussentijds aan tijdelijk personeel te komen en steeds vaker moet een beroep gedaan worden op relatief dure uitzend- en detachingsbureau's. Het is zaak een goed evenwicht te houden tussen de kosten en het op deze wijze ingezette personeel.

Onder de overige personele lasten zijn de kosten voor bedrijfsgezondheidszorg, scholing, werkkostenregeling, personeelsactiviteiten, reiskosten, uitkeringskosten e.d. opgenomen. Het verschil met 2017 en de begroting wordt veroorzaakt doordat in 2017 de onttrekkingen en vrijvallen over deze post lopen.

De gemiddelde bezetting bedraagt:

Gemiddelde bezetting					
	MAN	OP	OOP	Totaal	
2017	60	608	212	880	
	0	18	7	25	hiervan vervanging ziekte/zwangerschap
	0	15	8	23	hiervan (flex) bapo
2018	57	588	215	860	
	0	21	7	28	hiervan vervanging ziekte/zwangerschap
	0	13	7	20	hiervan (flex) bapo

	2018	Begroot 2018	2017
	€	€	€
4.2 Afschrijvingen			
4.2.2 Gebouwen	37.812	37.846	37.812
4.2.2 Verbouwingen	697.138	903.725	654.610
4.2.2 Inventaris en apparatuur	277.719	267.387	297.781
4.2.2 Machines	53.326	48.141	46.983
4.2.2 Schoolmeubilair	277.865	300.651	287.788
4.2.2 Kantoormeubilair	153.974	149.250	145.501
4.2.2 ICT	885.492	879.288	892.891
4.2.2 Software	24.108	21.672	26.611
4.2.2 Vervoersmiddelen	5.786	5.570	5.570
Totaal	2.413.219	2.613.530	2.395.546

4.3 Huisvestingslasten

De huisvestingslasten zijn per saldo nagenoeg gelijk aan de begroting en 2017. De huisvestingslasten laten aanmerkelijk hogere kosten voor huur zien. Dit heeft als reden dat in 2017 is besloten de kosten voor de panden van de Unielocatie en de Young Business School Rotterdam uit het meerjaren-onderhoudsplan te halen. De gemeente factureert elk jaar een vast bedrag per m2 voor het onderhoud aan de betreffende panden. Deze kosten zijn verantwoord onder de huurkosten. Daarentegen laten energiekosten en waterverbruik een daling zien.

	2018	begroot 2018	2017
	€	€	€
4.3 Huisvestingslasten			
4.3.1 Huur	1.752.771	1.417.218	1.651.145
4.3.2 Verzekeringen	-	-	-
4.3.3 Onderhoud	765.814	754.457	627.803
4.3.4 Energie en water	1.130.245	1.443.750	1.318.260
4.3.5 Schoonmaakkosten	1.439.599	1.358.884	1.482.297
4.3.6 Heffingen	257.782	261.300	243.132
4.3.8 Dotatie onderhoudsplan	2.000.000	2.000.000	1.955.000
4.3.7 Overige (huisvestingslasten)	104.819	178.757	122.108
Huisvestingslasten	7.451.029	7.414.366	7.399.745

4.4 Overige lasten

	2018	begroot 2018	2017
	€	€	€
4.4 Overige lasten			
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	1.788.598	1.582.942	1.878.576
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermid	4.691.843	4.356.473	4.459.417
4.4.3 Dotatie overige voorzieningen	-	-	-
4.4.4 Overige (overige lasten)	2.809.290	4.479.182	2.897.423
Overige lasten	9.289.731	10.418.597	9.235.416
Specificatie honorarium			
4.4.1.1 Onderzoek jaarrekening	171.160	140.000	174.664
4.4.1.2 Andere controleopdrachten	-	-	-
4.4.1.3 Fiscale adviezen	-	-	-
4.4.1.4 Andere niet-controledienst	-	-	-
Accountantslasten	171.160	140.000	174.664

De accountantskosten worden gerealiseerd in het jaar waarin ze worden gefactureerd. Bovenstaande honoraria betreffen uitsluitend de werkzaamheden die bij LMC-VO zijn uitgevoerd door de accountantsorganisaties en externe accountants zoals bedoeld in art.

1 lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties). In de kosten voor 2018 is € 127K uitgegeven aan Onderzoek jaarrekening, € 8K voorschot risicoanalyse, € 17K aan andere niet-controledienst en € 19K aan andere controleopdrachten.

Administratie- en beheerslasten zijn hoger vanwege meer kosten voor inhuur deskundigen (onder andere inzake de besprekingen rondom de huisvesting op Rotterdam Zuid) en extra kosten voor PR en marketing (inzet impuls gelden). Bij inventaris, apparatuur en leermiddelen zijn hogere kosten gerealiseerd voor de boeken.

4.4.4. Overige lasten	2018	begroot 2018	2017
	€	€	€
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	0	6.750	767
Kabeltelevisie en overige rechten	12.623	14.950	12.288
Abonnementen	26.572	32.365	21.834
Contributies	248.660	280.320	221.135
Representatie	27.323	27.250	28.297
Medezeggenschap- en ouderraad	15.384	14.850	14.939
Verzekeringen	79.154	97.046	79.257
Sportdag en vieringen	67.943	92.959	70.036
Reizen en excursies	694.696	601.300	645.605
Leerlingen met extra zorg	341.603	659.010	140.953
Vervoersmiddelen	17.643	27.800	15.333
Leerlingkantine en automaten	247.036	253.609	258.406
Bijzondere lasten	0	0	454.843
Leerlingactiviteiten	397.505	535.337	402.263
Gesubsidieerde overige lasten	633.147	137.636	531.467
impuls- en/of projectgelden *		1.698.000	531.467
Totaal	2.809.290	4.479.182	3.428.890

* In de begroting 2018 is €1,7 mln aan Impuls- en/of Projectgelden beschikbaar gesteld na het operationele resultaat. De realisatie is echter over diverse lasten geboekt. Er zijn extra kosten gemaakt voor PR, Marketing, ICT, repro en boeken. Zichtbaarheid LMC-VO middels de LMC Cup-, Studie- en Personeel dag zijn naast de vernieuwde nieuwsbrieven en strategievideo's hier voorbeelden van. De impuls gelden zijn ook gebruikt voor herprofilering van RDC en Palmentuin, verbeterde inrichting van Mavo Centraal en HPC Zuidwijk. De Mavo voor Theater MT010 en Montessorri Mavo hebben voor de opstart projectgelden gebruikt.

5. Financiële baten en lasten

	2018	begroot 2018	2017
	€	€	€
Financiële baten en lasten			
Rentebaten	-80.992	0	-92.222
Rentelasten	13.317	7.890	10.018
Financiële baten en lasten	-67.675	7.890	-82.203

De lage rentestand zorgt ervoor dat de rente inkomsten elk jaar omlaag gaan. LMC-VO is nog niet geconfronteerd met het fenomeen dat betaald moet worden voor het stallen van gelden bij de bank.

6. Analyse realisatie huidig jaar versus realisatie voorgaand jaar en realisatie huidig jaar versus begroting

In onderstaand overzicht zijn de verschillen opgenomen in de realisatie 2018 t.o.v. 2017 en de verschillen tussen de realisatie 2018 en de begroting 2018.

	Realisatie	Begroting	verschil	Realisatie	verschil
	2018	2018		2017	2018-2017
Baten					
3.1 Rijksbijdragen	79.115.757	75.240.774	3.874.983	75.232.887	3.882.869
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	3.446.591	3.911.483	(464.892)	3.867.918	(421.327)
3.5 Overige baten	4.572.075	4.456.698	115.377	4.684.286	(112.211)
<u>Totaal baten</u>	87.134.423	83.608.955	3.525.468	83.785.092	3.349.331
Lasten					
4.1 Personeelslasten	70.056.325	65.927.800	4.128.525	68.386.775	1.669.550
4.2 Afschrijvingen	2.413.219	2.613.530	(200.311)	2.395.546	17.673
4.3 Huisvestingslasten	7.451.029	7.414.366	36.664	7.399.745	51.284
4.4 Overige lasten	9.289.731	10.418.597	(1.128.866)	9.235.416	54.315
<u>Totaal lasten</u>	89.210.304	86.374.293	2.836.011	87.417.482	1.792.822
Saldo baten en lasten	(2.075.882)	(2.765.339)	689.457	(3.632.390)	1.556.509
Overige baten en lasten					
5 Financiële baten en lasten	(67.675)	-	(67.675)	(82.203)	(14.528)
Exploitatieresultaat	(2.008.206)	(2.765.339)	757.132	(3.550.187)	(1.541.981)

Bij de overige lasten zijn in de Begroting 2018 de goedgekeurde de impuls- en projectgelden verwerkt.

Exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat over 2018 is met een saldo van ruim € 2 miljoen negatief, ruim € 750K positiever dan het in de begroting opgenomen bedrag. Een belangrijke oorzaak hiervoor is gelegen in het feit dat niet alle project- en/of impuls gelden uitgegeven zijn. Daartegenover staat wel dat de personele voorzieningen gedoteerd moesten worden. Ondanks de voorfinanciering die benodigd was voor het groeiend aantal leerlingen heeft LMC-VO een goede stap gezet richting een bijna positief resultaat in 2019. Al met al kan worden geconcludeerd dat de reguliere bedrijfsvoering van LMC-VO binnen de vastgestelde begroting is uitgevoerd.

Inzoomend op de individuele posten van de jaarrekening geeft de volgende analyses.

Rijksbijdragen

Het verschil in rijksbijdragen in 2018 ten opzichte van 2017 is als volgt te verklaren. De Rijksbijdragen 2018 liggen hoger door de compensatie voor de stijging van de kosten voor de pensioenpremie voor de werkgever (1% extra kosten) en de salarisverhoging per 1 juni van 2,35%. De Rijksbijdragen zijn eveneens hoger vanwege hogere subsidies voor leerplusgelden, prestatieboxgelden en verlofsubsidie. Daarnaast hebben scholen tussentijds subsidie aangevraagd en ontvangen voor doorstroomprogramma's vmbo-mbo, havo-vwo en voor lente- en zomerscholen.

Bij de personeelslasten is bij de lonen en salarissen in het budget ook geen rekening gehouden met de loon- en premieontwikkeling. Per saldo loopt dit tegen elkaar weg.

Overige overheidsbijdragen

De gemeentelijke bijdrage voor de uitvoering van het programma Leren Loont! is voor het grootste deel gebaseerd op het aantal leerlingen. Omdat deze in 2018 is toegenomen, is ook de gemeentelijke bijdrage gestegen. Daar staat tegenover dat de subsidie passend onderwijs van Koers VO in 2018 verantwoord wordt in rubriek 3.1.3 Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage samenwerkingsverband. Dit verklaart de verschillen met begroting 2018 en 2017.

Overige baten

De realisatie, begroting en 2017 zijn per saldo ongeveer gelijk. Verschillen zijn:

- Minder inkomsten vanuit de ouderbijdragen t.o.v. begroting, maar meer t.o.v. 2017. Reden voor achterblijven op begroting is vooral dat de THV inkomsten en uitgaven begroot maar de realisatie hiervan bij Hofplein plaatsvindt.
- Diverse projecten betreffen uitwisselingsprojecten of verder kleinere incidentele projecten die voor extra baten zorgen.
- Intern verstuurd facturen worden in de boekhouding geëlimineerd. Dit heeft per saldo geen effect op het resultaat maar budget en realisatie kunnen wel van elkaar afwijken. Dit is ook het geval bij de inkomsten van het OPDC vanuit de eigen scholen. Hiervoor is bij overige baten een bedrag opgenomen.
- Het verschil met 2017 wordt vooral veroorzaakt doordat Koers VO meer heeft bijgedragen aan de Eenheid Zorg.

Personeelslasten

Ten opzichte van het budget zijn de lasten met 5% gestegen. Dit heeft niet alleen als oorzaak de stijging van de lonen en salarissen met 2,35%. Onder de personeelslasten valt ook het extern ingehuurd personeel. Hier heeft een overschrijding van 518K plaatsgevonden t.o.v. de begroting. De dotaties en onttrekkingen lopen nu via de overige personeelslasten en verklaren het verschil.

Ten opzichte van 2017 heeft een kleine stijging van de kosten plaatsgevonden. Ook dit wordt deels veroorzaakt door de hogere lonen, maar daarnaast is in 2018 beduidend meer geld uitgegeven aan pensioenpremies.

Afschrijvingen

De afschrijvingskosten zijn iets gedaald t.o.v. de begroting. Dit komt omdat er foutief begroot is in de afschrijvingen. De investeringen die hebben plaatsgevonden, liggen fors hoger dan begroot.

Huisvestingslasten

De verhuizing naar energiezuinige panden en de energiebeperkende maatregelen die elders zijn toegepast, werpen hun vruchten af. De kosten zijn ten opzichte van de begroting en 2017 gedaald.

Ook de kosten voor klein onderhoud zijn in 2018 conform begroting. Daar staat tegenover dat extra kosten zijn gerealiseerd voor het onderhoud van de Unielocatie en de Maashavenweg.

Overige lasten

Onder de overige lasten zijn de kosten opgenomen voor beheer en administratie, inventaris en apparatuur, leerlinggebonden kosten (zoals boeken, leermiddelen, reisjes en excursies, ICT-kosten).

Ten opzichte van 2017 zijn de kosten voor PR & Marketing en boeken aanmerkelijk hoger. De hogere PR kosten hangen samen met de profilering van scholen en zichtbaarheid van LMC-VO, zoals beschreven bij de impuls gelden. Dit geldt ook voor de inzet van inventaris en apparatuur om scholen te kunnen profileren.

De stijging in boekenkosten wordt veroorzaakt doordat het aantal leerlingen in 2018 beduidend hoger ligt dan het jaar daarvoor en deze pas in 2019 wordt bekostigd. Leerlingen hebben echter vanaf de start van het cursusjaar de boeken nodig.

Posten die ook zijn overschreden, betreffen de inzet van deskundigen en de accountantskosten. Tevens zijn hier kosten gerealiseerd die betaald worden uit de gemeentelijke subsidie maar hier niet zijn begroot.

Een aandachtspunt is de dekking van de kosten voor reisjes en excursies. Ouderbijdragen dekken niet altijd de gemaakte kosten, waardoor de school er zelf geld op toelegt.

9.9 Verbonden partijen

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten
Samenwerkingsverband Koers VO	Vereniging	Rotterdam	4
Samenwerkingsverband VO Voorne – Putten - Rozenburg	Stichting	Brielle	4

Code activiteiten 4 betreft: overige activiteiten

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de stichting en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de stichting. Dit betreffen onder meer de relaties tussen de stichting en haar bestuurders, toezichthouders en de functionarissen op sleutelposities. Onder transacties wordt verstaan een overdracht van middelen, diensten of verplichtingen, ongeacht of er een bedrag in rekening is gebracht. De bezoldiging van het College van Bestuur en van de Raad van Toezicht is opgenomen in punt 9.10.

9.10 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op LMC Voortgezet Onderwijs. Het voor LMC Voortgezet Onderwijs toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 158.000.

Dit bedrag is gebaseerd op de bezoldigingsklasse E die voor LMC-VO van toepassing is. Deze klasse is vastgesteld op basis van 15 complexiteitspunten te weten:

1. Driejaarsgemiddelde van de totale baten per kalenderjaar (75 tot 125 mln.) 8 punten
2. Driejaarsgemiddelde van het aantal leerlingen (2.500 tot 10.000) 3 punten
3. Het gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren (pro, vmbo, havo, vwo) 4 punten

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

2018	M.T. Otto	R.C.M. Elgershuizen
Functiegegevens	vz CvB	lid CvB
Aanvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,000	1,000
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	€ 131.300	€ 123.460
Beloning betaalbaar op termijn	€ 25.058	€ 24.642
<i>Subtotaal</i>	€ 156.358	€ 148.102
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum 2018	158.000	158.000
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totale bezoldiging	€ 156.358	€ 148.102
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt
Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/02 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,000	1,000
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	€ 127.496	€ 103.434
Beloning betaalbaar op termijn	€ 23.430	€ 21.003
Totale bezoldiging 2017	€ 150.926	€ 124.437

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12
Niet van toepassing.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

2018	A.H. Liefstinck	E.M. Branderhorst	E.M. Branderhorst	B.R. van Holten	M.R.H. Broekema	F.M. Russel	H.W. Vogels	J.P. van Rossum	C.G.J. Verbrugge	H. Wieleman
Functiegegevens	vz RvT	lid RvT	vz RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT	lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2018	-	-	01/01-31/12	-	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	-	01/06-31/12
Bezoldiging										
Bezoldiging			8.000		6.000	7.260	7.260	7.260		4.235
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			23.700		15.800	15.800	15.800	15.800		9.264
-/- onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging	-	-	8.000	-	6.000	7.260	7.260	7.260	-	4.235
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
2017										
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01-20/12	01/01-20/12	20/12-31/12	01/01-20/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	20/12-31/12	20/12-31/12	
Beloning + belastbare onkostenvergoedingen	4.840	2.910	90	3.000	3.000	3.000	3.000	-	-	-
Beloning betaalbaar op termijn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totale bezoldiging 2017	4.840	2.910	90	3.000	3.000	3.000	3.000			

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

9.11 Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing

9.12 Bestemming exploitatieresultaat

Het exploitatieresultaat over 2018 bedraagt € 2.008.206 negatief. Dit resultaat wordt ten laste van de algemene reserve gebracht, rekening houdend met het deel dat ten gunste van de reserve uit private middelen komt.

Dit betekent de volgende mutaties in de reserves:

	<u>Resultaat 2018</u>	
	€	
Algemene reserve (publiek)	2.025.650	(negatief)
Algemene reserve (privaat)	17.444	(positief)
Totaal resultaat	<u>2.008.206</u>	

9.13 Ondertekening

Rotterdam, 20 juni 2019

College van Bestuur

M.T. Otto, voorzitter

R. Elgershuizen

Raad van Toezicht

E.M. Branderhorst (voorzitter)

M.R.H. Broekema

J.P. van Rossum

F.M. Russel

H.W. Vogels

H.H.H. Wieleman

LMC Voortgezet Onderwijs

Statutair gevestigd te Rotterdam, Henegouwerplein 16

10. Overige gegevens

10.1 Statutaire regeling inzake bestemming resultaat

Er zijn geen specifieke statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming, anders dan bij vereffening als gevolg van ontbinding en vereffening van de stichting.

10.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Bijlagen

1. Begrippenlijst

BOOR	Bestuur Openbaar Onderwijs Rotterdam (onderwijsbestuur)
CE	Centraal examen
CVO	Christelijk Voortgezet Onderwijs (onderwijsbestuur)
EV	Eigen Vermogen
FOKOR	Vereniging voor samenwerkende besturen voor (speciaal) basis- en (speciaal) voortgezet onderwijs
Fte	Fulltime equivalent
GKH	Gijsbert Karel van Hogendorp (school LMC-VO)
GMR	Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad
havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
HBO	Hoger beroepsonderwijs
HCC	Human Capital Care
HMD	Havo/vwo voor Muziek en Dans
HR	Human resource
HRM	Human resource management
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
ISK	Internationale SchakelKlas
LKC	Landelijke KlachtenCommissie
mavo	Middelbaar algemeen voortgezet onderwijs
MR	Medezeggenschapsraad
NAW	Naam, adres, woonplaats
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OP	Onderwijzend personeel
OOP	Onderwijsondersteunend personeel
OPDC	Ortho-Pedagogisch Didactisch Centrum
OSR	Opleidingsschool Rotterdam
PO	Primair onderwijs
PR	Public relations
PSA	Beleid Psychosociale Arbeidsbelasting
RVKO	Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (schoolbestuur)
RvT	Raad van Toezicht
SE	Schoolexamen
vmbo	Vorbereidend middelbaar beroeps onderwijs
vmbo-bb	vmbo basisberoepsgerichte leerweg
vmbo-kb	vmbo kaderberoepsgerichte leerweg
Vmbo-gl	vmbo gemengde leerweg
Vmbo-tl	vmbo theoretische leerweg
VO	Voortgezet onderwijs
vwo	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs
W-E	Warmwater-Energie
WNT	Wet normering topinkomens

Bijlage 2: Leden van de Raad van Toezicht en College van Bestuur, gegevens 2018

Achternaam en voorletters	Leef-tijd	Functie in RvT, deelname commissie	(Neven)functie(s)	Datum be-noeming	Datum herbenoe-ming	1^e of 2^e termijn	Datum definitief aftreden
Branderhorst E.M.	48	voorzitter	<i>Functie:</i> algemeen directeur en gemeentesecretaris bij de gemeente Gouda <i>Nevenfuncties:</i> Lid en voorzitter auditcommissie Raad van Toezicht Libertas Leiden; Lid van de Taskforce Samen Organiseren van VNG	01-09-2013	01-09-2017	2e	01-09-2021
Broekema M.R.H.	68	lid remuneratie-commissie tot 11-09-2018		01-06-2011	01-06-2015	2e	01-06-2019
Rossum van J.P.	40	lid tijdelijk in auditcommissie 19-04-2018 / 01-06-2018 m.i.v. 05-11-2018 remuneratie-commissie	<i>Functie:</i> Managing partner en directeur bij Realconomy	20-12-2017		1e	
Russel F.M.	59	lid auditcommissie	<i>Functies:</i> Directeur /Eigenaar van Medisch Kinderdagverblijf Citykids bv; Directeur Kidswonderworld 2 bv	01-01-2013	01-01-2017	2e	01-01-2021

			<i>Nevenfuncties:</i> lid Raad van Toezicht EFBWBO (European Federation of Black Women Business Owners); Directeur/voorzitter Zwarte Zaken Vrouwen Nederland thans Etnische Zaken vrouwen Nederland; Voorzitter Raad van Toezicht Braam Kliniek Assen				
Verbrugge C.	54	lid auditcommissie	<i>Functie:</i> Directeur Instellingen Zuidwest Nederland, ING <i>Nevenfuncties:</i> Voorzitter Raad van Toezicht CED Groep; Voorzitter Commissie Gezondheidszorg VNO NCW; Lid Raad van Toezicht Rotterdam Festivals; Lid Hoofdstembureau Rotterdam	20-12-2017		1e	31-03-2018 beëindigd
Vogels H.W.	48	vice-voorzitter remuneratie- commissie	<i>Functie:</i> Senior rechter Rechtbank Den Haag	19-04-2016		1e	
Wieleman H.H.H.	63	lid auditcommissie	<i>Functie:</i> Lid Raad van Bestuur/CFO van de Reinier Haga Groep (RHG) <i>Nevenfuncties:</i> Lid van de Raad van Toezicht Amateurvoetbal KNVB (tot 4 december 2018) Lid van de Raad van Toezicht van de Capri Hartrevalidatie te Rotterdam Lid Raad van Commissarissen Woonstad woningcorporatie Rotterdam	01-06-2018		1e	

College van Bestuur	Functie	Nevenfunctie
M.T. Otto	Voorzitter College van Bestuur	Lid dagelijks bestuur Fokor Lid van de Raad van Toezicht van het Samenwerkingsverband Koers VO
R. Elgershuizen	Lid College van Bestuur	Lid van het kernpanel bij visitatie lerarenopleidingen bij Hobeon (op afspraak) Voorzitter werkgroep LOB Onderwijstafel Nationaal Programma Rotterdam-Zuid

